

Република Србија

Министарство финансија

Сектор за макроекономске и фискалне анализе и пројекције

ТЕКУЋА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА

Октобар 2022.

* Приликом коришћења анализа објављених у овој презентацији обавезно је навођење извора.

РЕАЛНИ СЕКТОР

Реални раст БДП у другом кварталу 2022. године према процени РЗС износио је 3,9%

ИПАС је у августу 2022. године забележио раст од 2,2% мг.

Укупна индустријска производња у августу је међугодишње већа за 0,3%, док је прерађивачка индустрија остварила раст од 1,3%

Августовски промет робе у трговини на мало реално је већи за 4,6% мг.

Међугодишњи раст броја ноћења туриста у августу износио је 21,0%

Економска активност је у 2021. години, према подацима РЗС, забележила раст од 7,5%.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

* Прелиминарни подаци
Извор: РЗС, обрачунато у Мфин;

Очувана макроекономска стабилност, активирање нових производних капацитета уз свеобухватан и континуиран програм подршке привреди и становништву током трајања пандемије резултирали су снажним растом привреде у 2021. години који је за 1,5 п.п. већи од иницијалне пројекције.

Повећање креиране БДВ у 2021. години забележено је код свих сектора, осим код пољопривреде. Услужни сектор који је током 2020. године био највише погођен пандемијом је, следствено свом највећем учешћу у БДП, имао улогу доминантног носиоца раста и то пре свега као резултат повећања трговине, саобраћаја, туризма као и стручно-техничких и финансијских услуга. Индустрија је са опоравком спољне тражње и активирањем нових производних капацитета убрзала динамику у 2021. години и допринела расту БДП са 1,2 п.п. Грађевинска активност је остварила солидан раст услед даљег убрзања реализације инфраструктурних пројеката али и снажног опоравка приватних грађевинских радова чиме је допринела расту БДП са 1,0 п.п.

Посматрано по агрегатима употребе у 2021. години раст је у потпуности вођен домаћом тражњом, док је допринос нето извоза био благо негативан. Очувана стабилност на тржишту радне снаге и повећање зарада, потпомогнуто повољним условима финансирања резултирало је растом личне потрошње и њеним позитивним доприносом расту БДП од 5,2 п.п. Инвестиције са растом од 15,9% су друга по значају компонента у погледу доприноса расту БДП, што је веома важно са становишта његове одрживости. Опоравак спољне тражње, уз активирање нових производних капацитета, резултирао је растом извозне активности, док је солидан раст приватне потрошње уз снажан раст инвестиција и већи увоз енергената крајем године имао за последицу и висок раст увоза.

Према подацима РЗС, у другом кварталу 2022. године остварен је реални раст БДП од 3,9% мг.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

Извор: РЗС; прерачунато у МФИН

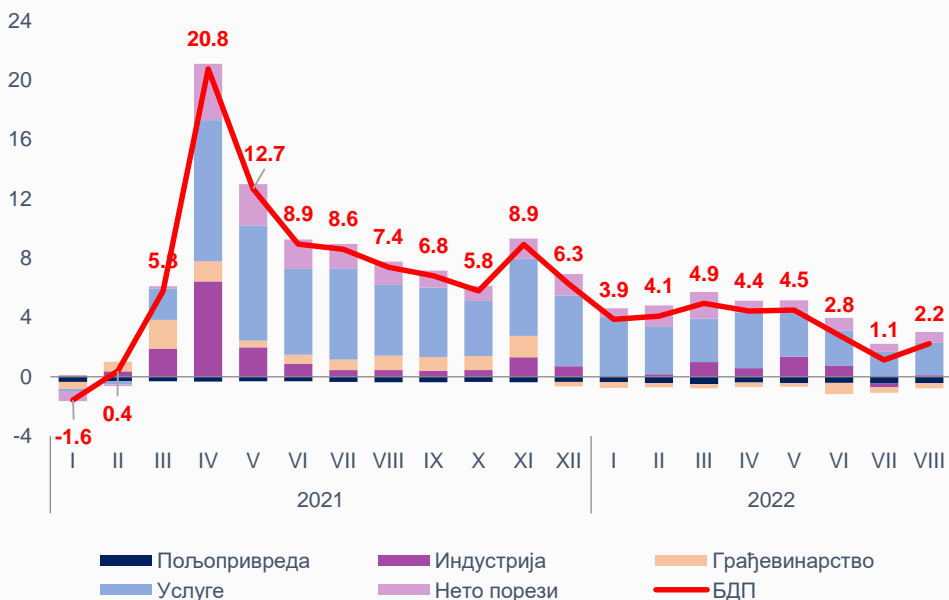
Упркос растућим геополитичким тензијама, конфликту у Украјини, као и расту цена енергената, кретања у реалном сектору почетком 2022. године била су генерално у складу са очекивањима. Међутим, треба напоменути да се значајнији негативни утицај ових фактора на домаћа привредна кретања очекује са одређеним временским помаком, током друге половине године.

Посматрано са производне стране, економски раст у другом кварталу 2022. године био је вођен услужним сектором. Повећање економске активности забележено је код свих услужних делатности, а најзначајнији допринос расту дошао је од трговине, саобраћаја, туризма као и услуга са доминантно државним учешћем, који опредељују половину укупног раста БДП. Упркос значајно мањем обиму производње електричне енергије, позитиван допринос забележила је и укупна индустријска производња са растом од 4,6%, као резултат добрих кретања прерађивачког сектора и рударства. Негативан допринос потекао је од грађевинарства које је забележило пад од 7,6%, док је пољопривреда услед лоших агрометеоролошких услова била мања за 5,4% у односу на исти период претходне године.

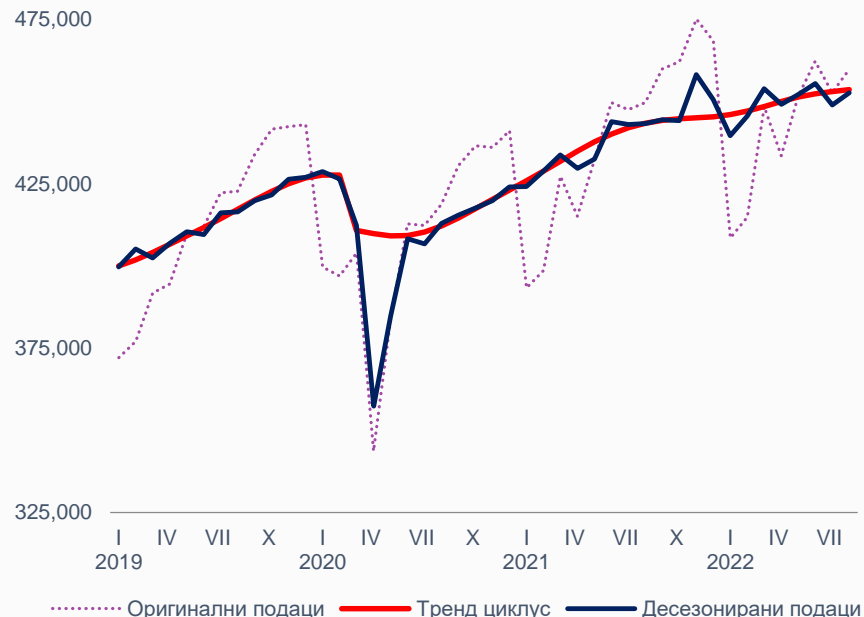
Посматрано по агрегатима употребе, раст БДП у другом кварталу 2022. године био је у потпуности вођен домаћом тражњом, док је допринос нето извоза био неутралан. Раст расположивог дохотка становништва, уз знатно боље епидемиолошке услове одразио се на раст приватне потрошње, који је износио око 4,0% мг. Благи позитиван допринос забележиле су и инвестиције са растом од 1,7% мг. Ефекат на страни понуде уз солидну спољну тражњу, резултирао је растом реалног извоза од 20,1% мг. Истовремено, увозна активност забележила је раст од око 17% услед повећаног увоза репроматеријала за потребе привреде, али и енергената како би се осигурала сигурност снабдевања домаћих потрошача и обезбедио одређен ниво залиха.

ИПАС је у августу 2022. године забележио раст од 2,2% мг.

Индикатор привредне активности по секторима,
(доприноси расту, п.п.)

ИПАС – оригинални подаци, десезонирана серија и тренд циклус,
уланчане мере обима, мил. РСД

Месечна динамика привредне активности наставила је са растом међугодишње посматрано и током летњих месеци, али као што је било и очекивано, услед негативног утицаја растућих геополитичких тензија, по нижим стопама него у првој половини године.

Министарство финансија, за потребе континуираног мониторинга економске активности и раног идентификовања активирања ризика привредног раста, на бази краткорочних показатеља израђује композитни индикатор привредне активности Србије – ИПАС*, као индикатор кретања економије у месечној динамици. Овај индикатор показује високу поузданост за сагледавање краткорочних кретања али се не може користити изоловано за оцену годишњих и средњорочних трендова.

Према Индикатору привредне активности Србије (ИПАС) укупна економска активност у августу 2022. године била је реално већа за 2,2% мг. Главни покретач раста остао је услужни сектор који је остварио повећање од 4,5%, захваљујући расту промета у трговини на мало од 4,6%, туризма 21%, док је саобраћај према процени Министарства финансија био већи за око 10%. Индустрија је забележила благи раст од 0,3% и имала је неутрални допринос расту БДП. С друге стране, сушна сезона се одразила на пад пољопривреде од око 8%, док је грађевинарство према процени забележило смањење економске активности у августу од око 5,5%.

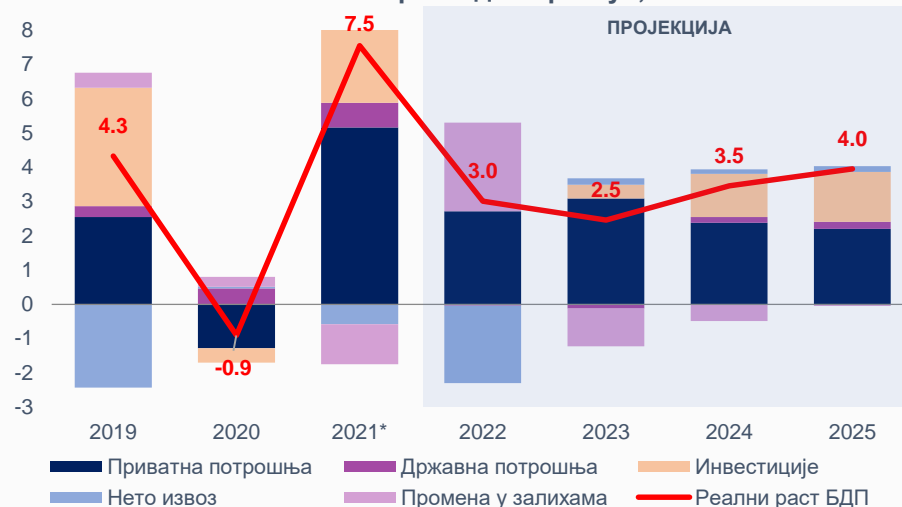
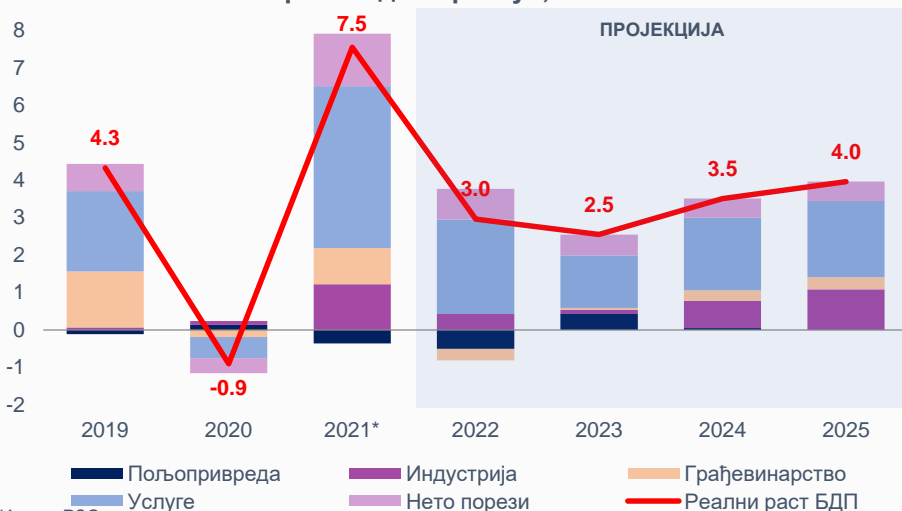
* https://www.mfin.gov.rs/upload/media/ZzkTpV_601696edb3a9a.pdf

Упркос остварењима током прве половине године која су генерално на нивоу пројектованих, због додатног заоштравања међународних односа и продубљивања енергетске кризе, као и лошије пољопривредне сезоне, пројекција раста БДП за 2022. годину ревидирана је наниже за 0,5 п.п., са 3,5% на 3,0%.

Доприноси стопи реалног раста БДП, производни приступ, п.п.

Доприноси стопи реалног раста БДП, расходни приступ, п.п.

Извор: РЗС;
* прелиминарни податак;
пројекција Мфин 2022–2025;

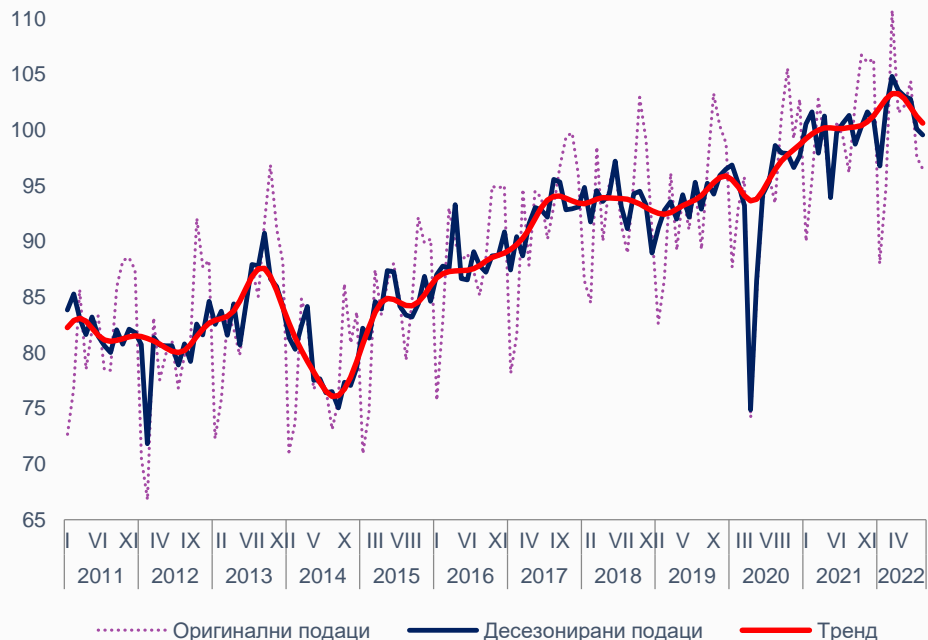
Додатна ескалација сукоба у Украјини и са тим повезано повећање глобалне неизвесности негативно се одражавају на изгледе привредног раста у средњем року, што је условило ревизију наниже очекиваног раста БДП и за 2023. годину

Посматрано са производне стране, најзначајнија ревизија у односу на претходну пројекцију, очекују се код пољопривреде и грађевинарства. Изузетно лоши агрометеоролошки услови током летњих месеци одразили су се на знатно слабије приносе кукуруза и индустријског биља па је првобитна процена пољопривредне производње која је подразумевала просечну сезону коригована наниже са 0,5% на око -8%. Неповољнија кретања од претходно очекиваних забележиће и грађевинарство, пре свега као последица растуће глобалне неизвесности и мањег обима приватних инвестиција, али и услед снажног раста цена грађевинског материјала. Индустријска производња ће упркос мањем обиму производње електричне енергије обезбедити позитиван допринос расту БДП што је у складу са претходним очекивањем. Услужни сектор задржава улогу доминантног извора економског раста, пре свега као резултат добрих кретања у секторима трговине, саобраћаја, туризма, као и ИКТ и финансијских услуга.

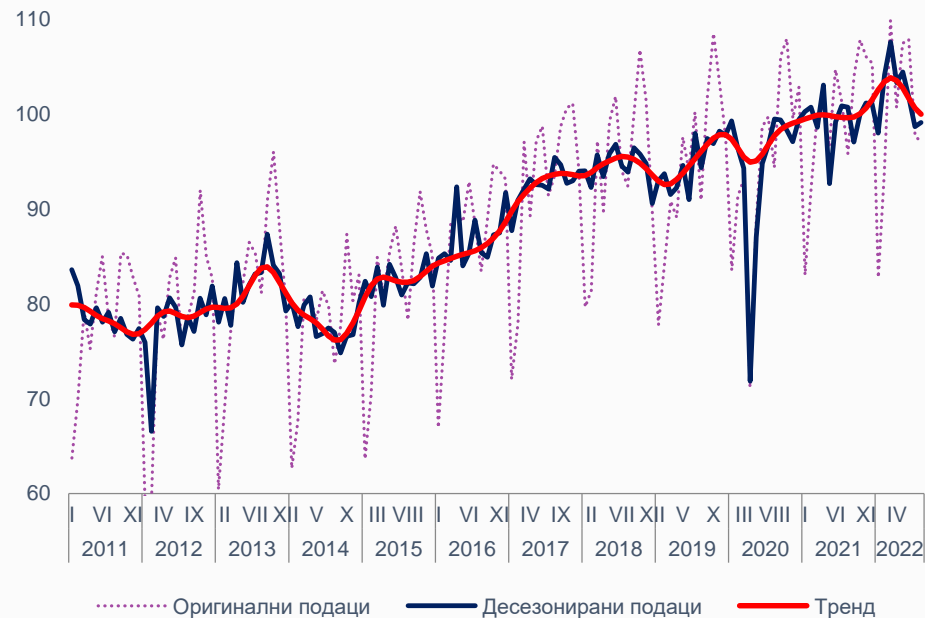
Посматрано по агрегатима употребе економски раст ће у 2022. години бити у потпуности вођен домаћом тражњом. Повољна кретања на тржишту рада праћена растом запослености и реалних плата потпомогнута једнократним давањима становништву одразиће се на стабилан раст приватне потрошње од око 4%, док ће допринос државне потрошње остати неутралан. Растуће геополитичке тензије и аверзија инвеститора према ризику, уз раст цена инпута утичу на спорији раст фиксних инвестиција од претходно пројектованог, те се уместо повећања од 3% очекују стагнативна кретања. Реализација СДИ из претходног периода и с тим повезан значајни ефекат на страни понуде резултираће растом извоза од 11,3%, упркос нешто мањој спољној тражњи од претходно очекиване. С друге стране, повећани увоз енергената и репроматеријала одражавају се на већи раст реалног увоза у 2022. години који према новој пројекцији износи 12,7%.

Индустријска производња је у августу 2022. године остварила благо повећање физичког обима производње од 0,3% међугодишње.

Индекси укупне индустријске производње (2021=100)

Индекси прерађивачке индустрије (2021=100)

Извор: РЗС, обрачунато у Мфин

Динамика укупне индустријске производње је успорила. У августу је производња укупне индустрије смањена за 0,6% у поређењу са јулом, док је ниво прерађивачке индустрије остао непромењен.

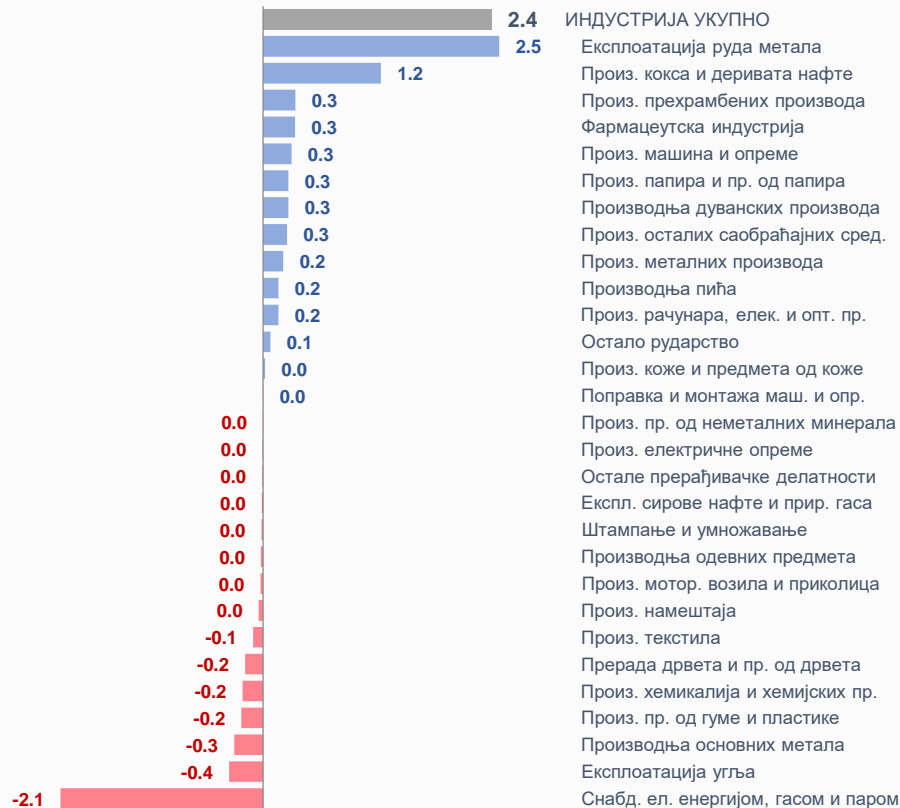
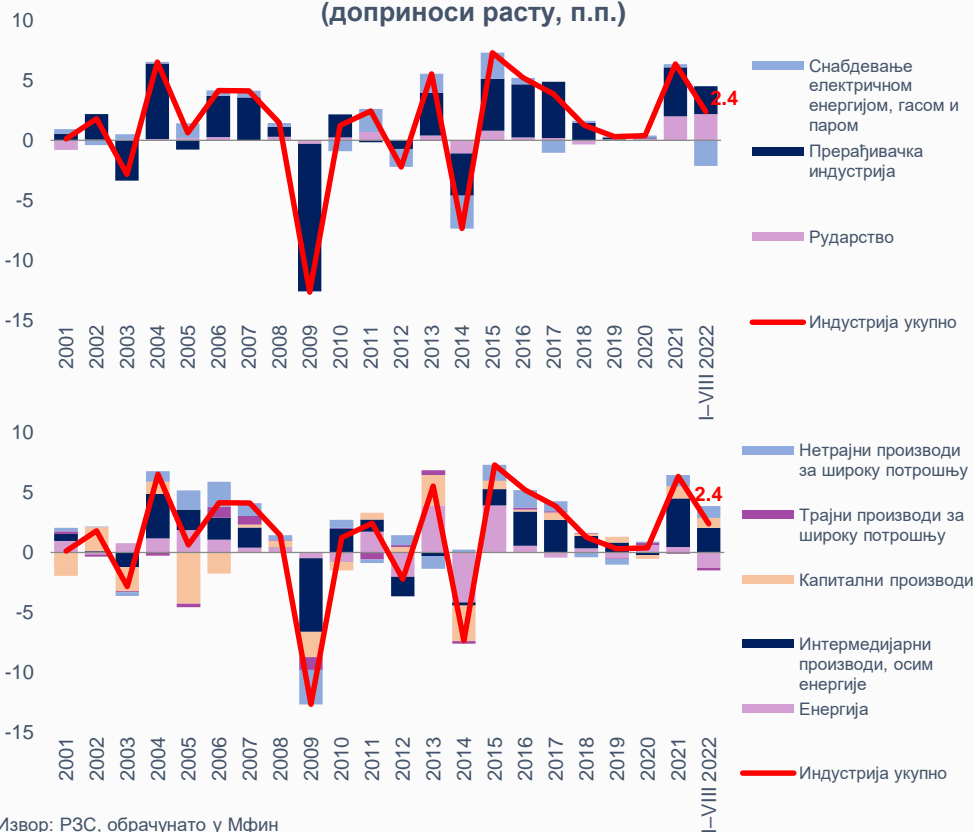
Међугодишњи раст прерађивачке индустрије од 1,3% неутрализован је падом производње електричне енергије од 6,7%, док је рударство наставило да расте али доста споријим темпом од 3,8%. Посматрано по областима прерађивачке индустрије, у августу је, у односу на исти месец претходне године, остварен раст у 13 од 24 делатности. Поред тога, производња руда метала наставља да буде носилац раста сектора рударства, док с друге стране производња електричне енергије од августа претходне године бележи нижи обим производње на међугодишњем нивоу, али са значајно мањим падом него почетком године.

Најзначајнији позитиван допринос међугодишњем повећању прерађивачке индустрије је потекао од прехранбене индустрије (раст од 6,4%), док је производња дуванске индустрије већа за 72,8% делимично и као резултат ниске базе из истог месеца претходне године. Аутомобилска индустрија бележи раст од 35,6%, док је производња папира и пића већа за 19,1% и 8,0%, респективно. Ових пет делатности је генерисало две трећине позитивног утицаја међу делатностима које су оствариле раст производње. С друге стране, код делатности са оствареним падом производње, око две трећине негативног утицаја потиче од металске и хемијске индустрије са падом од 33,0% и 28,4% мг., респективно. Физички обим гумарске индустрије је смањен за 7,0%, док је производња грађевинског материјала и дрвета нижа за 5,4% и 13,3%, респективно.

У првих осам месеци 2022. године индустријска производња је остварила раст физичког обима од 2,4% мг.

Индустријска производња по производним секторима и намени, (доприноси расту, п.п.)

Допринеси стопи раста укупне индустрије, п.п., јан–авг. 2022.

Неизвесности у међународном окружењу услед геополитичких тензија опредељују значајне негативне ризике, што уз смањену спољну тражњу наших најзначајнијих спољнотрговинских партнера, као и застоје у глобалним ланцима снабдевања може имати негативан утицај на динамику прерађивачке индустрије у наредном периоду.

У првих осам месеци, раст индустријске активности је вођен већим физичким обимом производње прерађивачке индустрије од 3,0% мг., уз остварени раст у 11 од 24 делатности овог сектора. Поред тога, раст сектора рударства од 28,9% мг. као резултат већег обима експлоатације руда метала у потпуности је неутралисао пад производње електричне енергије од 12,7% мг.

У овом периоду, нешто више од половине раста прерађивачке индустрије опредељено је повећањем производње нафтне индустрије (раст од 17,8% мг.). Позитиван допринос оствариле су и прехранбена (2,2%), фармацеутска (8,0%) и машинска индустрија (9,3%), као и производња папира (9,1%). С друге стране, најзначајнији негативан допринос имале су металска (пад од 9,0% мг.), гумарска (-3,6%) и хемијска индустрија (-5,4%).

Током 2022. године високофреквентни индикатори указују на наставак повољних кретања у услужном сектору, упркос растућим геополитичким тензијама.

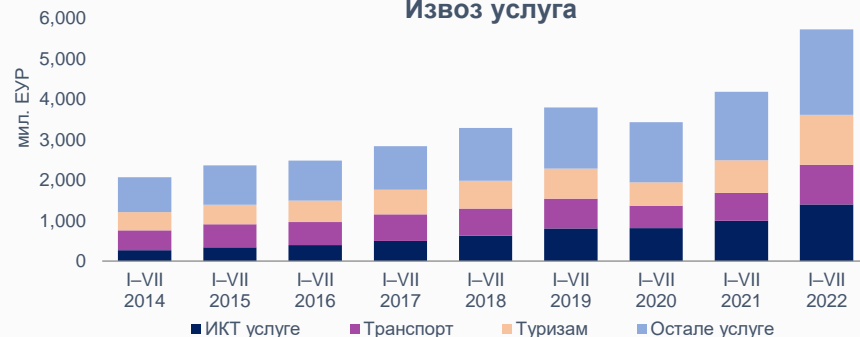
Промет у трговини на мало; трговина, саобраћај и услуге смештаја и исхране

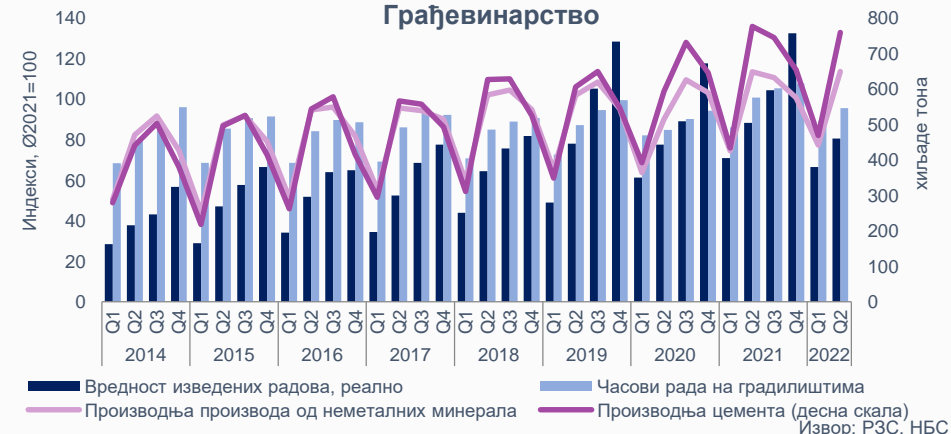
Ноћења и доласци туриста, девизни прилив од туризма

Извоз услуга

Грађевинарство

Раст расположивог дохотка становништва одразио се на већи реални промет у трговини на мало у августу за 4,6%, уз раст промета у све три групе производа – моторних горива за 12,3%, непрехрамбених и прехрамбених производа за 3,8% и 1,2% мг, респективно. Истовремено, туристичка активност мерена бројем долазака и ноћења туриста већа је за 30,9% и 21,0% мг, респективно.

Промет робе у трговини на мало у првих осам месеци 2022. године реално је повећан за 7,4% мг. У истом периоду туристичке дестинације је посетило око 2,5 милиона туриста, што је међугодишње повећање од 49,9%, уз раст броја остварених ноћења за 30,3%. У првих седам месеци, девизни прилив по основу туризма већи је за 52,7% мг. и износио је 1.231,4 милиона евра.

У прва два квартала 2022. године, индекс физичког обима саобраћаја је међугодишње повећан за 23,4%. Истовремено, остварен је пад броја новорегистрованих аутомобила за 12,1% мг.

У првих седам месеци 2022. настављен је раст извоза услужних делатности, при чему међугодишње повећање извоза туристичких и ИКТ услуга од 52,7% и 40,3% респективно одређује више од половине укупног раста.

У прва два квартала 2022, БДВ грађевинарства бележи реални пад од 6,7% мг., делом услед нешто више базе из истог периода претходне године, али и услед снажног раста цена грађевинског материјала. У првих осам месеци, број издатих грађевинских дозвола је међугодишње већи за 9,0%, док је производња цемента већа, а грађевинског материјала мања за 0,1% мг.

ЕКСТЕРНИ СЕКТОР

❖
У августу 2022. године,
међугодишњи раст робног
извоза и увоза износио је 23,4%
и 29,1%, респективно

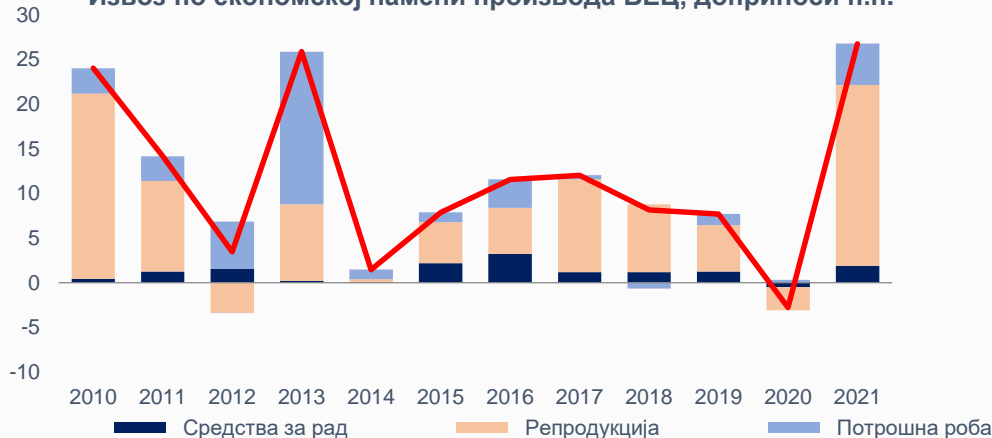
❖
Покривеност робног увоза
извозом у августу износила је
70,8%

❖
Најзначајнији спољнотрговински
партнери Србије у периоду
јануар–август су Немачка, Кина и
Италија

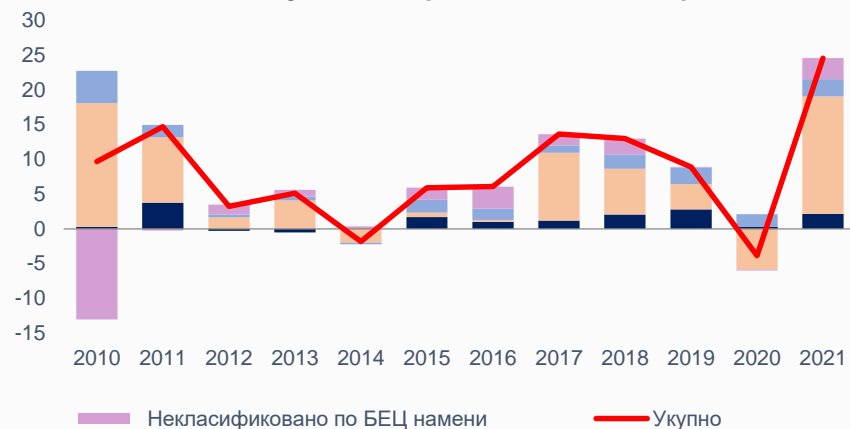
❖
У јулу 2022. године, дефицит
текућег рачуна износио је 8,5
мил. евра

Опоравак светске привреде и екстерне тражње утицао је на снажан раст извоза роба и услуга у 2021. години, упркос поремећајима у глобалним ланцима снабдевања

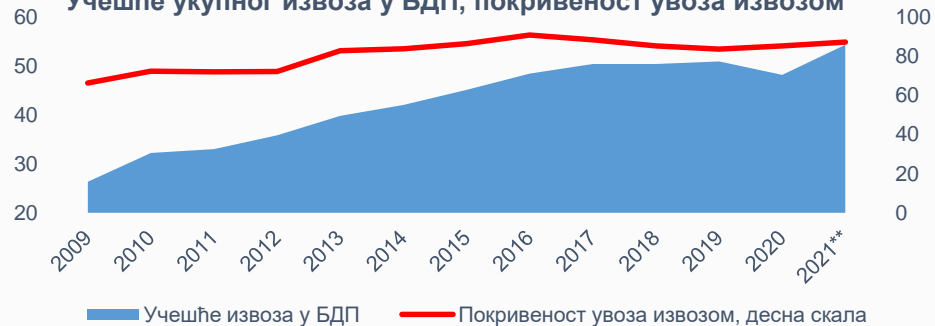
Извоз по економској намени производа БЕЦ, доприноси п.п.

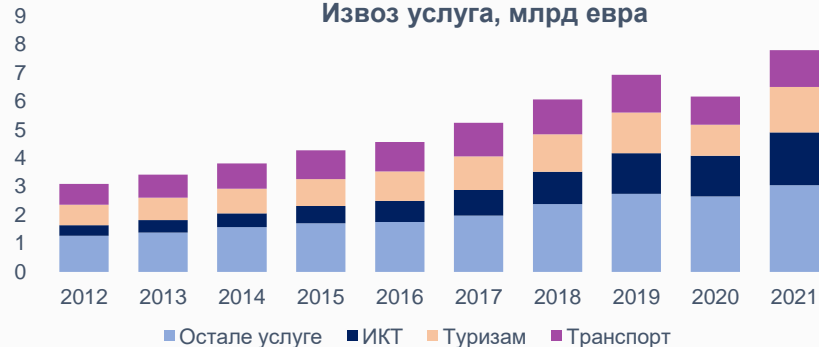
Увоз по економској намени производа БЕЦ, доприноси п.п.

Учешће укупног извоза у БДП, покривеност увоза извозом*

Извоз услуга, млрд евра

Извор: РЗС; * Процена Мфин, према националним рачунима. ** Процена Мфин за 2021. на основу прелиминарних података о БДП.

Укупан обим спољнотрговинске робне размене у 2021. години износио је 50,2 млрд евра, и био је за 25,5% већи у односу на 2020. годину. Поред тога, остварен је дефицит спољнотрговинске робне размене од око 7 млрд евра, а повећање његовог учешћа у БДП са 12,6% у 2020. на 13,1% у 2021. години било је праћено растом како екстерне тако и домаће тражње резултирајући повећањем извоза и увоза од 26,8% и 24,6%.

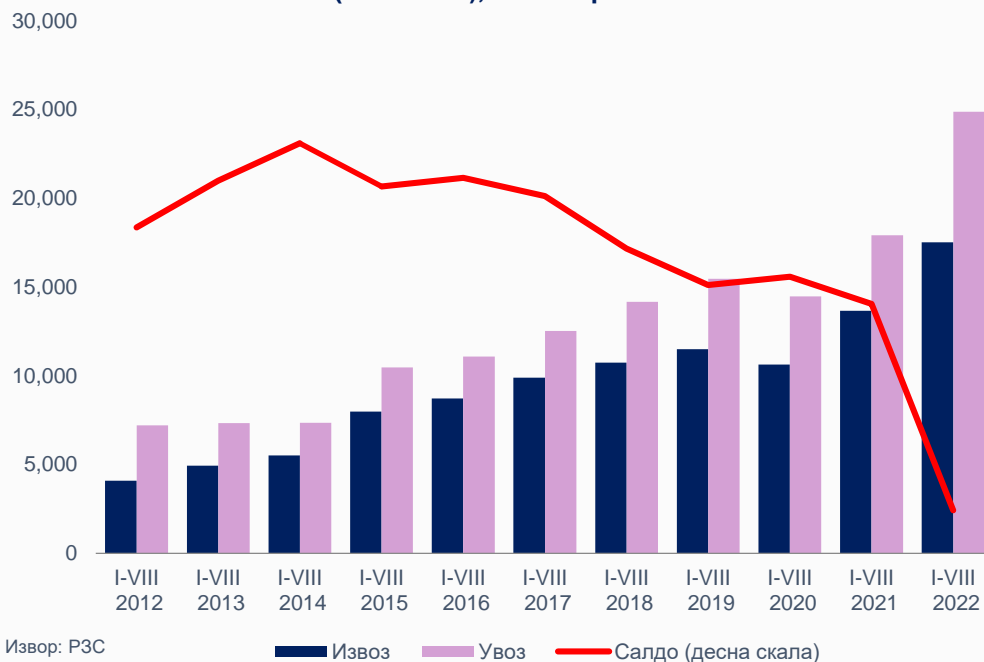
Прерађивачка индустрија, као носилац извозне активности, остварила је раст извоза од 24,5% у 2021. години, уз раст у 20 од укупно 23 делатности. На боље извозне перформансе значајно је утицала већа производња и извоз рударству, који је забележио рекордан износ од 819,5 мил. евра, што је готово у потпуности резултат експлоатације руда метала са извозом од 800 мил. евра. Поред тога је и у пољопривреди забележен раст извоза упркос нешто слабијој пољопривредној сезони.

У 2021. увоз репроматеријала забележио је раст од 32,7% и тиме определио и укупан раст увозне активности. Потрошна роба и опрема такође су дали позитиван допринос расту укупног увоза, са оствареним стопама раста од 12,5% и 15,1%, респективно.

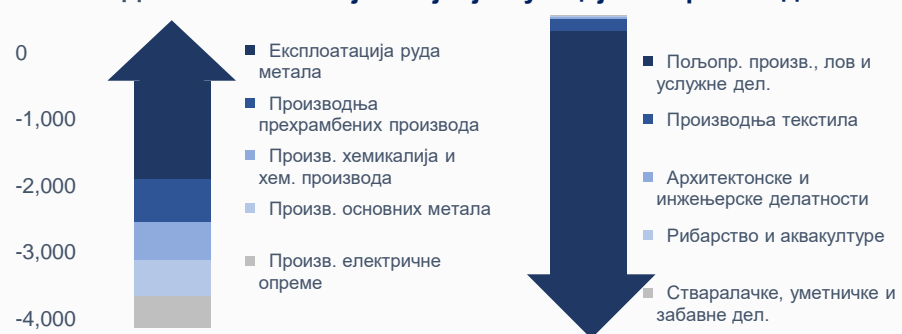
Повећање обима спољнотрговинске размене резултирало је наставком раста учешћа укупног извоза у БДП у 2021. години на 54,5%, са 48,2% у 2020.

Робни извоз и увоз у првих осам месеци 2022. године, износили су 17,5 и 24,9 млрд евра респективно, док је покривеност увоза извозом смањена на 70,4% у односу на 76,3% у истом периоду претходне године.

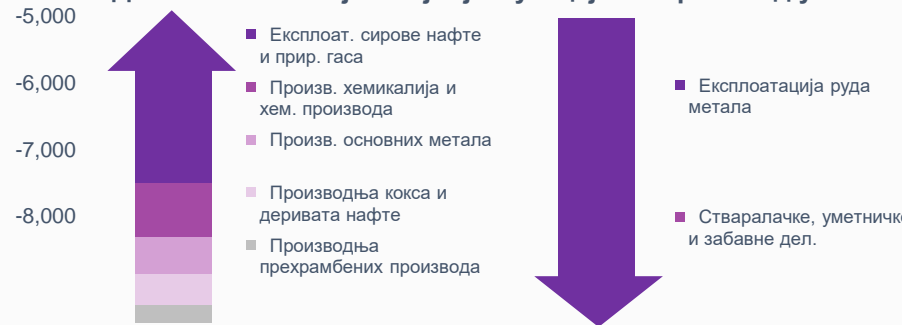
Спољнотрговинска робна размена у периоду јануар-август (2012-2022), мил. евра

Делатности са најзначајнијим утицајем на раст/пад извоза

Делатности са најзначајнијим утицајем на раст/пад увоза

Само у августу 2022. године, спољнотрговинска робна размена је међугодишње увећана за 26,7% и износила је 5,2 млрд евра, услед раста извоза од 23,4% и увоза од 29,1%.

Робни извоз у августу 2022. године, износио је 2,1 млрд евра, што је повећање од 23,4% мг. Раст извоза прерађивачке индустрије од 22,0% вођен је извозом електронске, аутомобилске и прехранбене индустрије. Поред тога, настављен је и снажан раст извоза рударског сектора.

Вредност робног увоза у августу износила је 3,0 млрд евра (29,1%, мг.). Увозна активност вођена је већим увозом репродукционих добара (раст од 24,2%), уз наставак раста потрошне робе (27,2%) и увоза опреме (10,8%).

У првих осам месеци 2022. године, робни извоз повећан за 28,2% (односно 3,9 млрд евра), при чему је извоз прерађивачке индустрије повећан за 24,7% (за 3,0 млрд евра). Највећи раст извозне активности у оквиру прерађивачке индустрије забележен је у прехранбеној (27,9%), хемијској (33,9%) и металској индустрији (26,2%), а позитивни допринос забележен је и код електронске (20,3%) и гумарске индустрије (20,6%). Рекордан извоз бележи сектор рударства у вредности од 1,2 милијарде евра, пре свега као резултат експлоатације руда метала.

Раст робног увоза, у истом периоду износио је 38,8% и забележен је у свих 23 области прерађивачке индустрије. Близу 70% раста увоза опредељено је вишим увозом репроматеријала, услед повећане активности привреде, али и виших цена енергената. Истовремено, увоз потрошне робе и опреме забележио је раст од 20,8% и 16,9%, респективно.

Најзначајнији спољнотрговински партнери Србије у периоду јануар–август 2022. године

Робни извоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

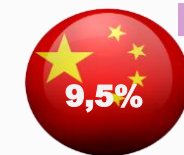
	2,385.6
Ротационе електричне машине	16.1
Опрема за дистрибуц.ел.енерг.	14.1
Шинска возила и опрема	5.2
Делови, прибор за мотор. возила	4.3
Остало	60.3

Робни увоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

	2,899.2
Бакар	6.4
Лекови	5.3
Путнички аутомобили	4.7
Елек. апар. за струјна кола и сл	2.8
Остало	80.8

	799.3
Руде бабра и концентрати	74.5
Бакар	15.0
Дрво, просто обрађено	2.5
Ротационе електричне машине	1.9
Остало	6.1

	3,217.2
Телекомуникациона опрема	6.6
Котлови за водену пару и др.	3.4
Машине за АОП и јединице	3.0
Елек.апар.за струјна кола и сл.	2.7
Остало	84.4

	1,326.0
Обућа	8.4
Путнички аутомобили	6.1
Пшеница и наполица, у зрну	4.8
Гуме за аутомобиле и сл.	4.7
Остало	75.9

	1,691.5
Кожа	5.7
Лекови	2.8
Производи од пластике	2.6
Делови, прибор за мотор.возила	2.0
Остало	87.0

	665.5
Воће свеже или суво	13.7
Лекови	6.0
Прибор за одећу од текстила	5.7
Елек. и неелек. опрема за домаћинства	5.4
Остало	69.2

	1,905.2
Нафта,минерална уља	37.4
Гас природни,течни или не	28.0
Ђубрива (сем сирових)	10.7
Уља од нафте и минерала	3.5
Остало	20.5

	880.5
Опрема за дистрибуц. ел. енерг.	16.4
Термојонске електронске цеви	4.7
Ђубрива (сем сирових)	4.5
Пумпе за течности	4.1
Остало	70.2

	1,578.4
Гас природни, течни или не	42.5
Уља од нафте и минерала	7.5
Електрична енергија	4.0
Лекови	3.7
Остало	42.3

	1,304.1
Уља од нафте и минерала	15.0
Шипке, профили, фазонски челик	4.1
Ваљани производи,неплатирани	3.6
Кукуруз, у зрну	2.6
Остало	74.8

	695.2
Кокс,полукокс,ретортни угаљ	24.4
Шипке, профили, фазонски челик	12.3
Дрво,просто обрађено	5.8
Конструкције и делови	4.9
Остало	52.5

Учешће у ук. сп.трг.
робној размени

У периоду јануар–септембар 2022. године, укупна вредност извоза 15 највећих извозника износила је 5,4 млрд евра. Највећи извозник је Serbia Zijin Mining, а следе HBIS Group Serbia и Serbia Zijin Copper.

15 НАЈВЕЋИХ ИЗВОЗНИКА* у периоду јануар–септембар 2022. године (мил. евра)

НАЗИВ ИЗВОЗНИКА	МЕСТО	ИЗВОЗ
SERBIA ZIJIN MINING D.O.O.	БРЕСТОВАЦ	769,5
HBIS GROUP SERBIA IRON & STEEL D.O.O.	БЕОГРАД	679,5
SERBIA ZIJIN BOR COPPER	БОР	676,4
NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE	НОВИ САД	484,2
TIGAR TYRES	ПИРОТ	370,8
HENKEL SRBIJA	БЕОГРАД	368,9
LEONI WIRING SYSTEMS SOUTHEAST	ПРОКУПЉЕ	309,1
ZF SERBIA D.O.O.	ПАНЧЕВО	273,2
DRUŠTVO ZA TRGOVINU ROBERT BOSCH	БЕОГРАД	241,8
HIP - PETRONEMIJA	ПАНЧЕВО	241,5
YURA CORPORATION	РАЧА	233,3
HEMOFARM	ВРШАЦ	213,1
GRUNDFOS SRBIJA	ИНЂИЈА	195,7
PHILIP MORRIS OPERATIONS	НИШ	175,4
GORENJE	ВАЉЕВО	172,7

Најзначајнији извозни производи у периоду јануар–август 2022. године

Најзначајнији увозни производи у периоду јануар–август 2022. године

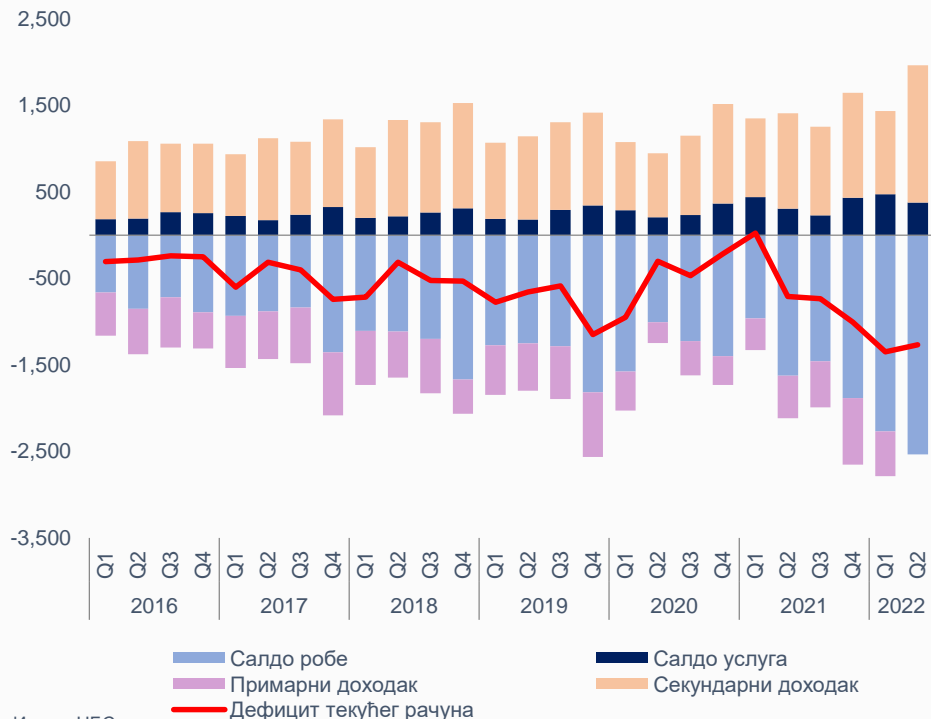

* Према евиденцији Управе царина, појединачни подаци (без сумирања компанијских групација и холдинга)

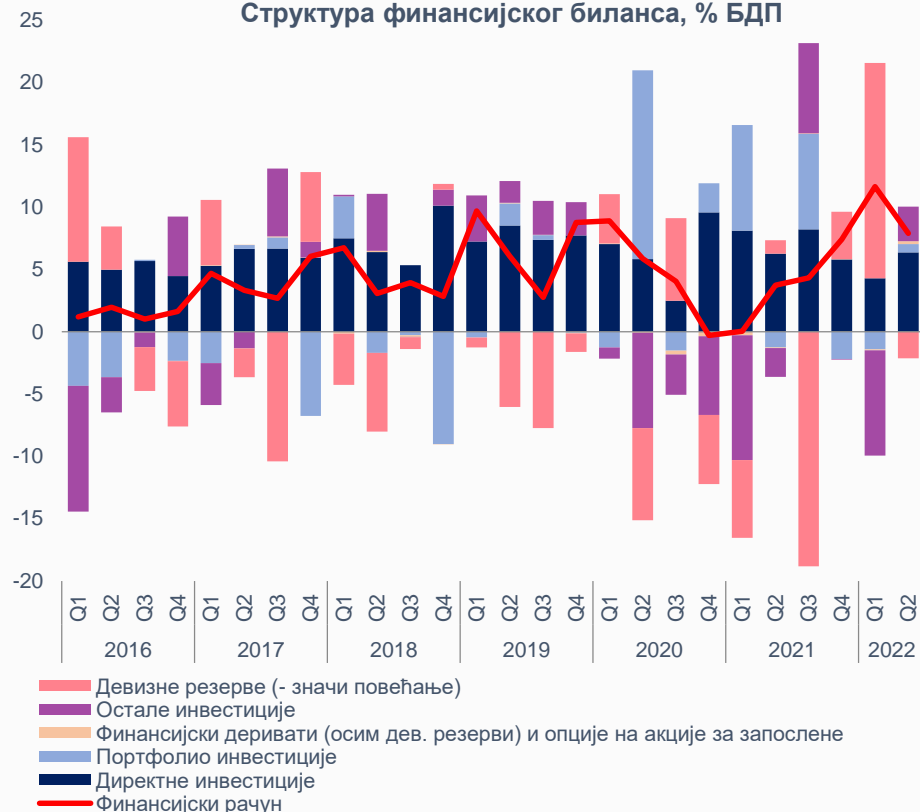

Дефицит текућег рачуна у првих седам месеци 2022. године износио је 2,6 млрд евра, чему је у највећој мери допринео раст дефицита робне размене, првенствено услед раста домаће тражње али и повећане вредности увоза репроматеријала, услед енергетске кризе и раста цене енергената на светском тржишту

Платни биланс, мил. евра

Структура финансијског биланса, % БДП

Дефицит роба и услуга у истом периоду износио је 4,3 млрд евра, што представља међугодишњи раст од 2,0 млрд евра.

У 2021. години забележен је дефицит текућег рачуна од 2,3 млрд евра (-4,4% БДП), уз рекордни прилив СДИ (3,9 млрд евра).

У периоду јануар-јул 2022. године, робни дефицит је износио 5,3 млрд евра и виши је за 2,2 млрд евра мг. На рачуну услуга забележен је суфицит који је износио 1,0 млрд. евра, што је за 208,0 мил. евра више него у истом периоду прошле године.

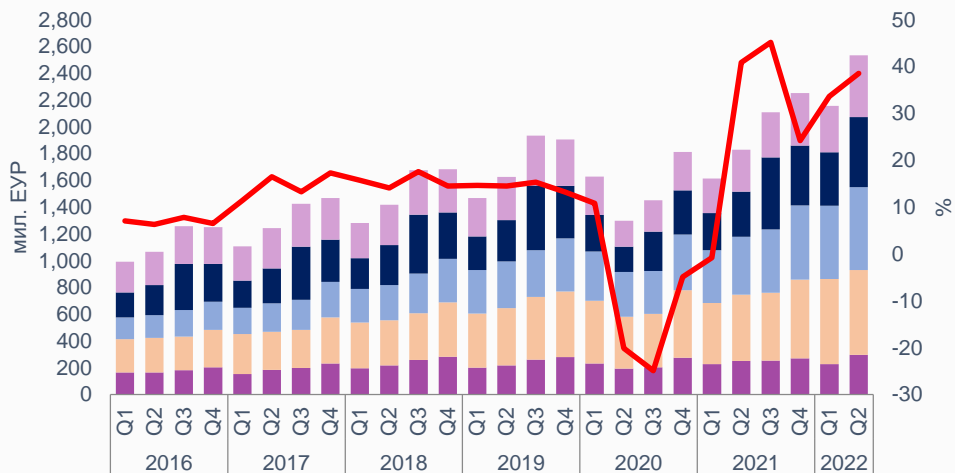
Дефицит примарног доходака био је виши за 46,1% (повећање од 452,2 мил. евра), док је суфицит секундарног доходака био виши за 30,3% и износио је 3,1 млрд евра, највећим делом услед повећаног прилива дознака из иностранства (раст од 49,7%).

У периоду јануар-јул 2022. године, нето прилив СДИ износио је 1,9 млрд евра, док је укупан прилив по основу СДИ износио 2,1 млрд евра.

Нето одлив портфолио инвестиција у посматраном периоду износио је 152,1 мил. евра.

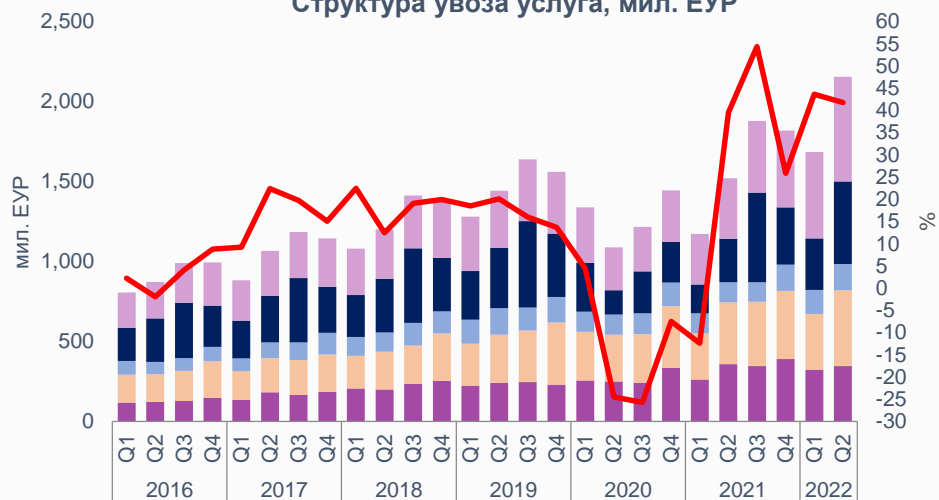
Суфицит у спољнотрговинској размени услуга у периоду јануару-јул 2022. године забележио је раст од 25,3% и износио је 1,0 млрд евра. Највећи суфицит остварен је у ИКТ сектору и пословним услугама.

Структура извоза услуга, мил. ЕУР

- Транспорт
- Туризам
- Услуге телекомуникација, компјутерске и информацијске услуге
- Остале пословне услуге
- Остале услуге
- Извоз услуга, стопа раста, десна скала, леви графикон; Увоз услуга, стопа раста, десна скала, десни графикон

Структура увоза услуга, мил. ЕУР

Лични трансфери* и дознаке радника, мил. ЕУР

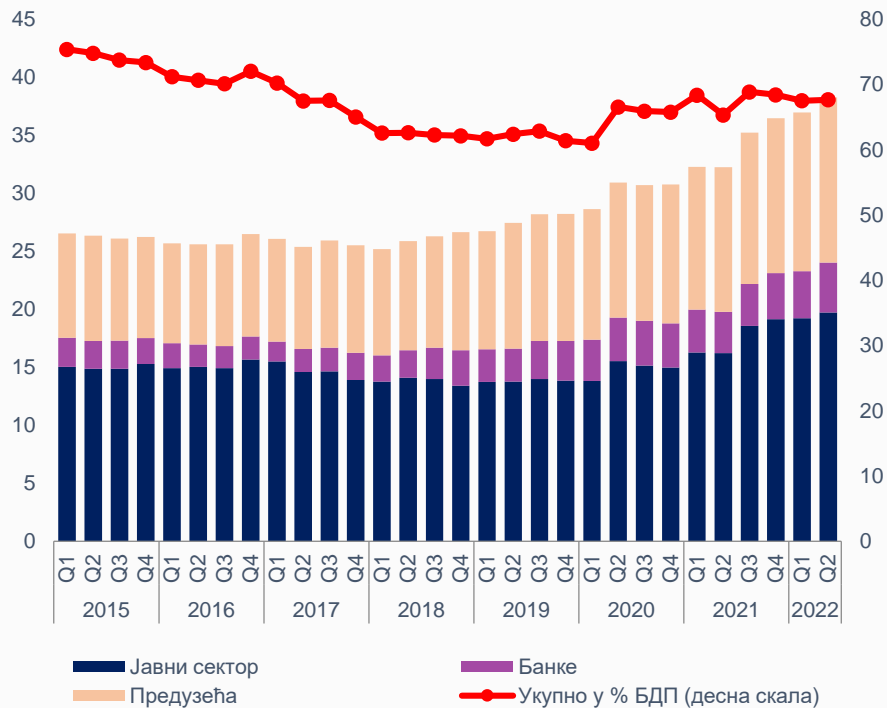
Од почетка године бележи се раст трансфера и дознака из иностранства. Лични трансфери из иностранства повећани су међугодишње за 40,1%.

* Текући трансфери између резидентних и нерезидентних домаћинстава.

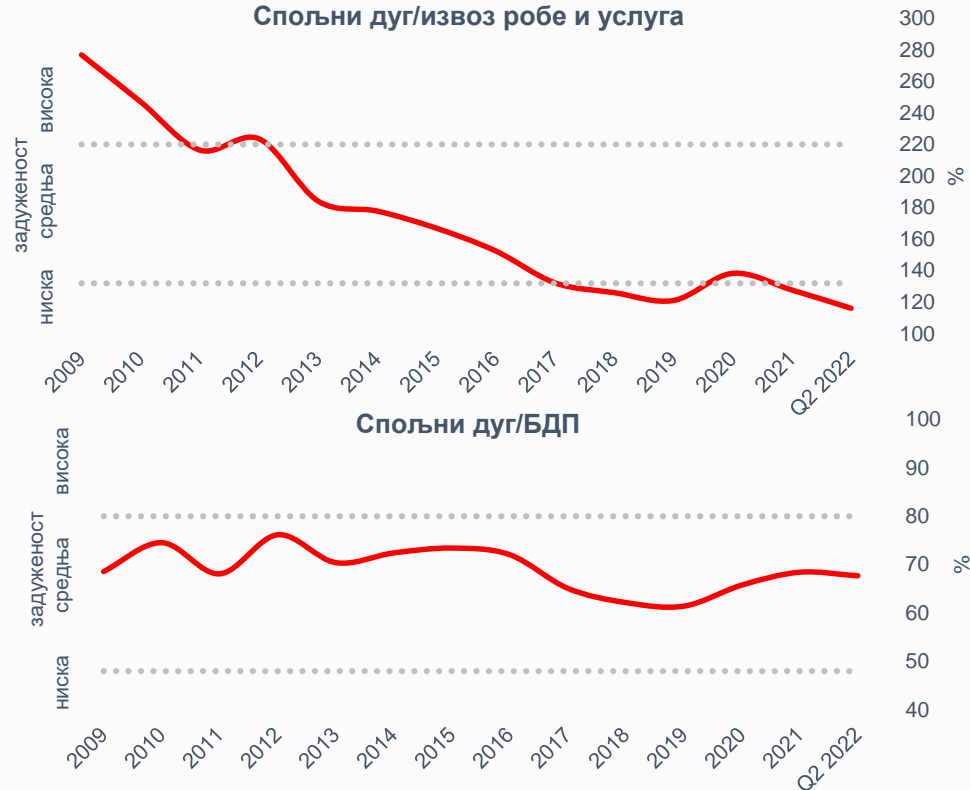
** Процена МФин за 2021. на основу прелиминарних података о БДП.

Укупан спољни дуг на крају јуна 2022. године износио је 67,7% БДП.

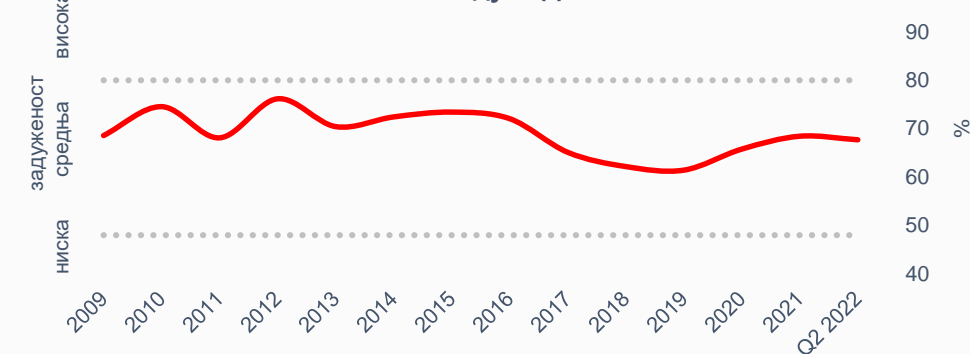
Спољни дуг, у млрд евра

Спољни дуг/извоз робе и услуга

Спољни дуг/БДП

Спољна задуженост јавног сектора је у поређењу са крајем претходне године повећана за 585,6 мил. евра крајем јуна 2022. године, уз истовремени раст задужености предузећа и банкарског сектора за 889,6 мил. евра и 321,5 мил. евра, респективно.

На крају јуна 2022. године, у поређењу са крајем претходне године рацио спољни дуг према извозу је смањен са 127,7% на 116,1%, док је рацио спољни дуг према БДП смањен са 68,4% на 67,7%.

Према критеријумима Светске банке*, тренутни ниво спољног дуга према извозу робе и услуга сврстава Србију у ред ниско задужених земаља, док према рацио спољни дуг/БДП припада реду средње задужених земаља.

* Према критеријумима Светске банке, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и извоза робе и услуга испод 132%, а високо задужена ако је тај однос изнад 220%. Према истим критеријумима, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и БДП испод 48%, а високо задужена ако је тај однос изнад 80%.

ТРЖИШТЕ РАДА

Формална запосленост у августу већа за
1,0% мг.

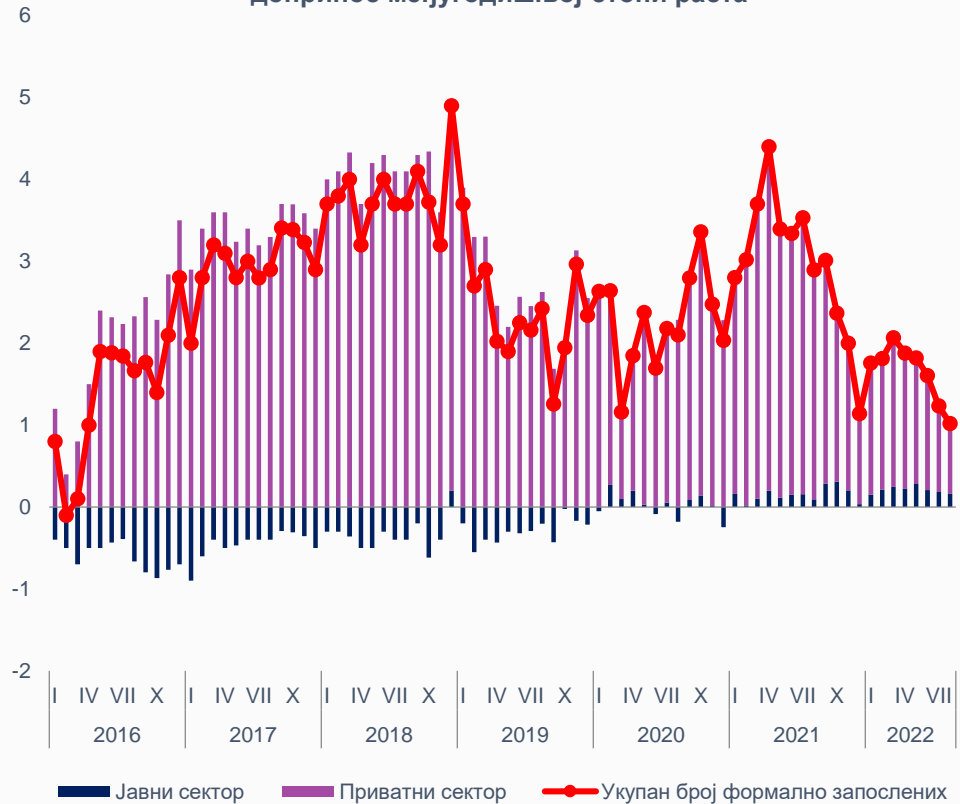
Стопа незапослености у Q2 2022. године
износила је 8,9%

Просечна нето зарада у јулу, номинално
већа за 13,0%, а реално за 0,2%, мг.

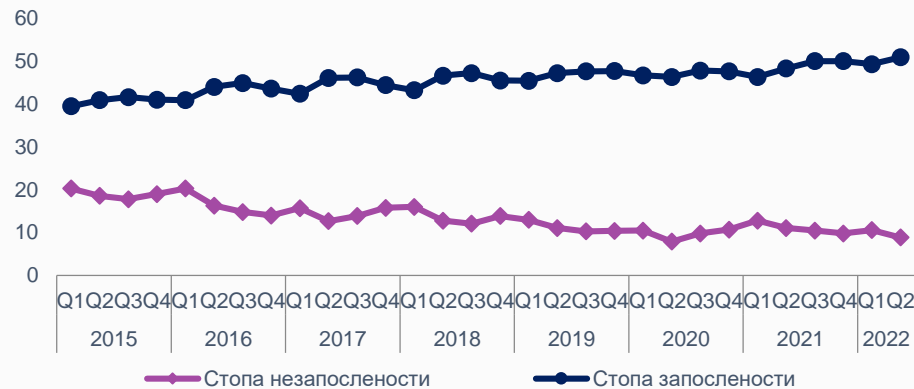
Просечна нето зарада у јулу износила је
73.114 динара (623 евра).

Почетак 2022. године карактерише наставак позитивних кретања на тржишту рада, који се одражава, пре свега, кроз раст запослености и реалних зарада, али под утицајем геополитичких тензија нешто успоренијим темпом у поређењу са претходним периодом.

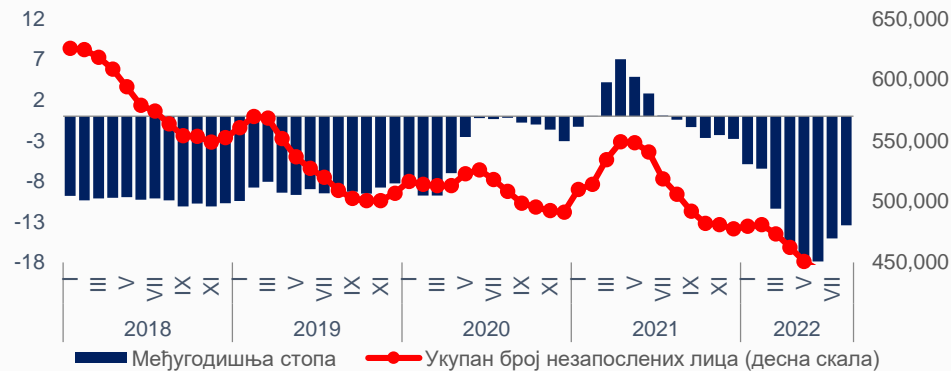
Просечан број формално запослених, допринос међугодишњој стопи раста

Стопа запослености и незапослености према АРС

Број незапослених лица према НСЗ

Посматрано по делатностима најзначајнији међугодишњи раст запослености у августу је регистрован у ИКТ, научно-техничким и административно услужним делатностима.

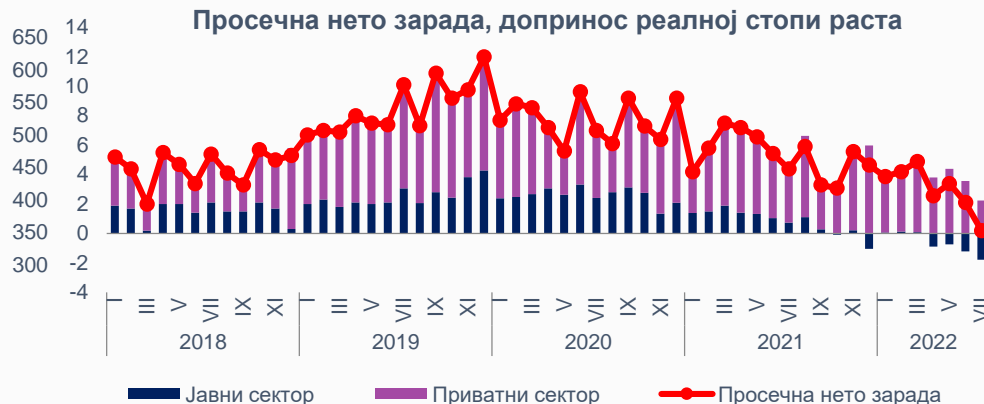
Према ЦРОСО евиденцији повећање запослености у августу на међугодишњем нивоу износило је 1,0% и претежно је био резултат раста запослености у приватном сектору (1,2%), док је у јавном сектору број запослених био повећан за 0,6%.

Према подацима Националне службе за запошљавање број незапослених лица у августу је био мањи за 13,4%.

У другом кварталу 2022. године у поређењу са истим кварталом претходне године стопа запослености је повећана за 2,6 п.п. и износила је 50,9%. Истовремено стопа незапослености је смањена за 2,2 п.п. на 8,9%.

* Централни регистар обавезног социјалног осигурања

Просечна нето зарада у јулу 2022. године је међугодишње повећана за 13,0% номинално и износила је 73.114 динара. Истовремено, реални темпо раста зарада је спорији и износио је 0,2%.

Секторски посматрано, најзначајнији раст зарада је забележен у ИКТ и научно-техничким делатностима.

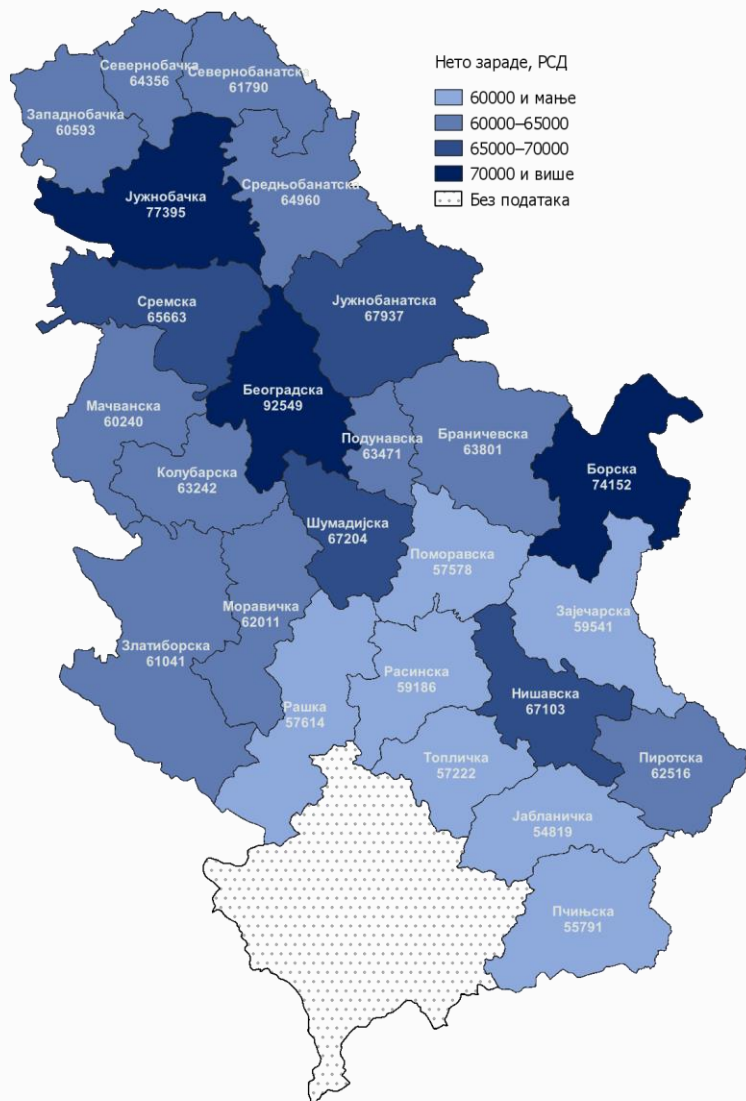
Међугодишњи реални раст зарада у јулу био је у потпуности вођен повећањем зарада у приватном сектору од 3,1%. И поред повећања зарада у јавном сектору одлуком Владе у распону од 7% до 8%, њихов номинални раст је био у потпуности неутрализован растом инфлације.

На општи раст зарада утицало је и повећање минималне цене рада за 9,4% на 201,22 динара по радном часу од 2022. године.

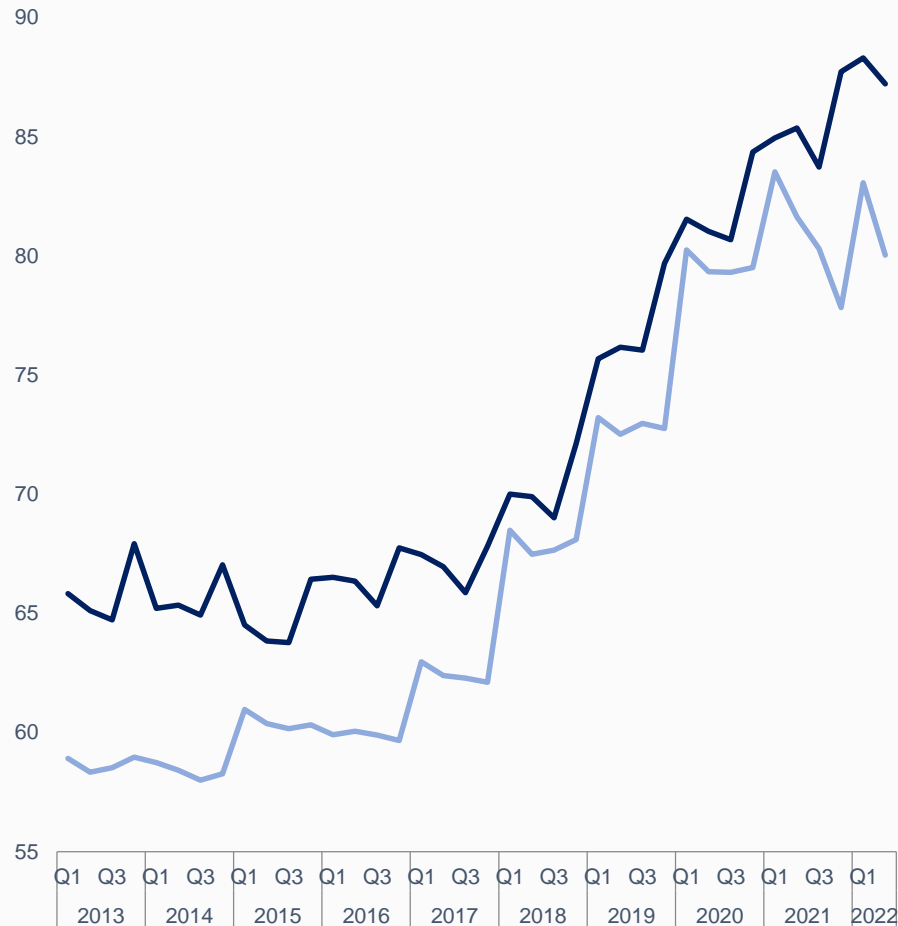

Активне мере Владе РС креиране су у смеру смањења идентификованих регионалних и социјалних неједнакости.

Просечне нето зараде по областима, јул 2022. године

Однос зараде и потрошачке корпе

— покривеност просечне корпе просечном зарадом
 — покривеност минималне корпе минималном зарадом

Извор: РЗС и Министарство трговине, туризма и телекомуникација

МОНЕТАРНА КРЕТАЊА

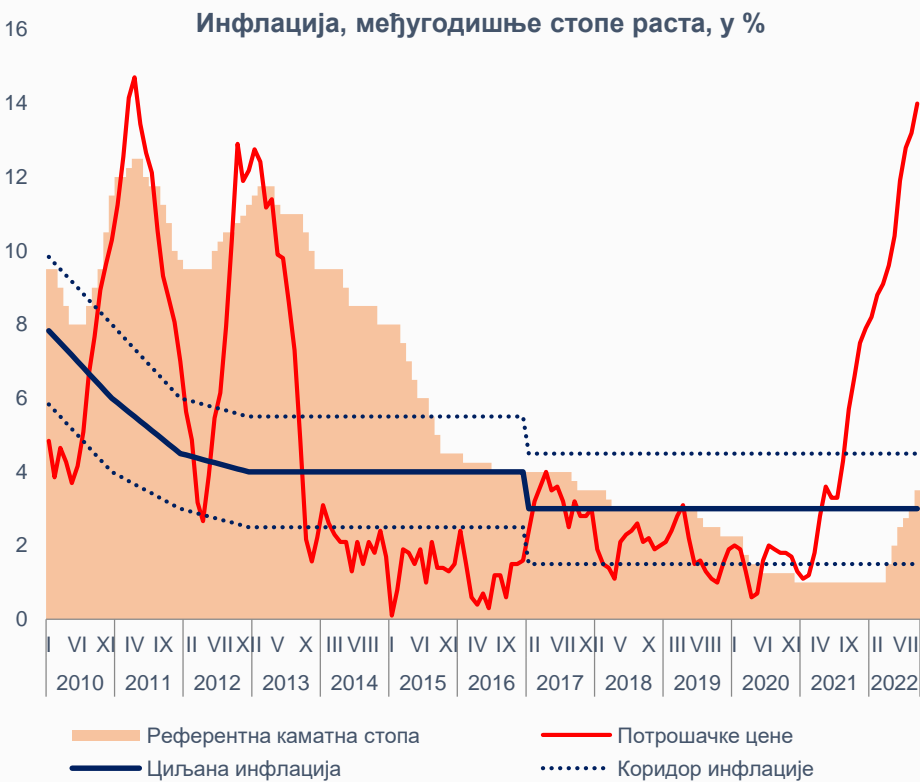
❖
Међугодишња инфлација је у септембру износила 14,0%

❖
Кредитна активност је номинално већа за 11,5% у односу на август 2021. године

❖
Динар је у августу у просеку апрецирао за 3,9% реално, мг.

❖
Девизне резерве на крају августа износиле су 15,9 млрд евра, што је више за 290,2 мил. евра, мг.

Инфлација се од средине 2021. године кретала на вишем нивоу у односу на претходни период и у септембру 2022. године је износила 14,0%. Као последица пре свега јачих од очекиваних инфлаторних притисака, НБС је у октобру повећала референтну каматну стопу за 50 базних поена на ниво од 4,0%.

Истовремено базна инфлација је била знатно нижа и износила је 8,6%, на шта је значајно утицала очувана стабилност девизног курса, као и инфлациона очекивања финансијског сектора у границама циља.

У септембру раст потрошачких цена је био изнад горње границе дозвољеног одступања од циљане инфлације, па је на међугодишњем нивоу износио 14,0%. На овакво кретање инфлације утицала је, пре свега, тзв. увезена инфлација, тј. фактори екстерног карактера на које НБС нема директан утицај, као што су пораст светских цена нафте и примарних пољопривредних производа и застоји у глобалним ланцима снабдевања. У овом периоду око три петине инфлације било је опредељено повећањем цена хране и безалкохолних пића, нафтних деривата и воћа и поврћа.

У октобру, стопа на кредитне олакшице износи 5,0%, а стопа на депозитне олакшице 3,0%. Умеренијим повећањем референтне каматне стопе, НБС наставља да реагује на појачане инфлаторне притиске, не угрожавајући притом даљи раст привредне активности. НБС настоји да ограничи секундарне ефекте на инфлациона очекивања и обезбеди да се инфлација нађе на опадајућој путањи, као и да се до краја периода пројекције врати у границе дозвољеног одступања од циља.

Извор: РЗС, НБС

Укупна кредитна активност је и у августу 2022. године наставила да бележи раст, услед и даље релативно повољних услова финансирања, а позитиван допринос пружају и кредити из гарантне шеме.

Међугодишње стопе раста кредитне активности

Кредитна активност, доприноси м. стопи

Новоодобрени кредити привреди, млрд динара

Новоодобрени кредити становништву, млрд динара

Позитиван допринос расту укупних кредита потиче од кредитне активности и привреде и становништва, при чему је задржана повољна структура кредита, пре свега код привреде, где је учешће инвестиционих кредита било веће од кредита за обртна средства. На крају јула рачио проблематичних кредита износио је 3,2%.

У августу је регистровано номинално повећање пласмана привреди од 14,0%, а кредитна активност становништву је порасла по стопи од 8,7%, м.г. номинално. Каматна стопа на укупне новоодobreне динарске кредите је порасла за 2,0 п.п. и износила је 8,53%. Укупни новоодобрени кредити су међугодишње повећани за 15,6%.

Захваљујући ефектима претходног ублажавања монетарне политике, услови задуживања на домаћем тржишту остали су повољни током 2021. године. Од почетка 2022. године, НБС постепено поштрува монетарне услове повећавањем просечне пондерисане каматне стопе на репо аукцијама и референтне каматне стопе.

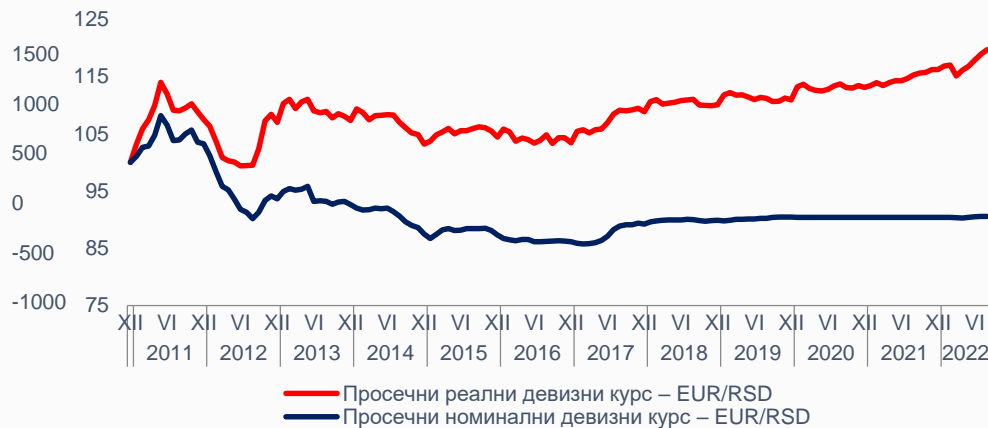
Извор: НБС

Динар је просечно у августу 2022. године номинално и реално апрецирао за 0,2% и 3,9% мг., респективно. Од почетка године присутни су значајни притисци на девизном тржишту и повећана тражња за девизама као резултат интензивније куповине девиза од стране увозника енергената, као и појачане глобалне неизвесности услед геополитичке кризе у Украјини.

Кретање девизног курса и интервенције НБС на међубанкарском девизном тржишту

Реални и номинални курс, индекси децембар 2010=100

Покривеност увоза роба и услуга девизним резервама

Девизне резерве и девизна штедња становништва, млрд ЕУР

* Према последње расположивом податку из платног биланса НБС.

Ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара НБС је у августу интервенисала на међубанкарском девизном тржишту нето куповином девиза у износу од 450 мил. евра.

Девизне резерве НБС су крајем августа биле веће за 852,7 мил. евра у односу на претходни месец. Повећање девизних резерви првенствено је резултат активности Народне банке Србије на домаћем девизном тржишту и прилива по основу продаје девизних хартија од вредности Републике Србије.

Извор: НБС

ФИСКАЛНА КРЕТАЊА

Највећи део фискалног дефицита у 2020. и 2021. години односи се на мере подршке привреди и становништву. Боља наплата прихода превасходно је утицала на бољи резултат од планираног у 2021. години (-4,1% БДП)

У периоду јануар-август 2022. године, на нивоу опште државе, забележен је суфицит од 27,5 млрд РСД.

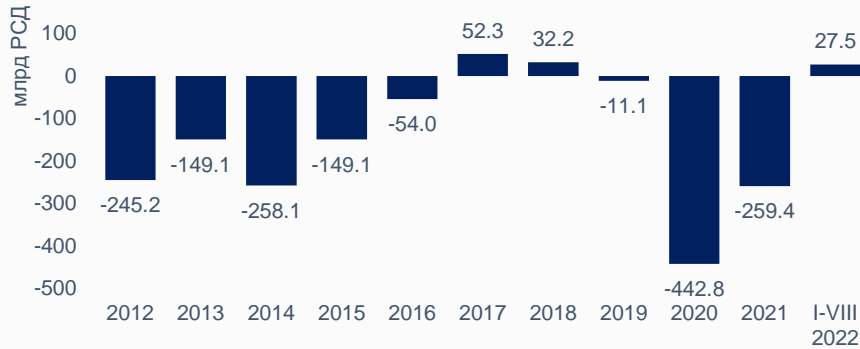
На крају августа 2022. године јавни дуг опште државе износи 54% БДП

Током првих осам месеци, укупни приходи опште државе бележе раст од 13,9%, услед боље наплате ПДВ, доприноса и пореза на добит правних лица. Јавни расходи су већи за 10,4% м.г.

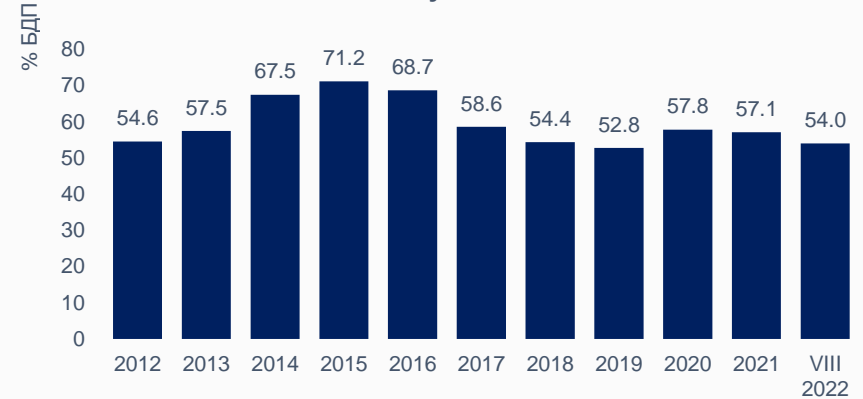

У периоду јануар-август 2022. године остварен је суфицит опште државе у висини од 27,5 млрд динара, док јавни дуг на крају августа бележи ниво од 54% БДП

Фискални резултат опште државе у периоду 2012 – август 2022. године, у млрд дин

Јавни дуг опште државе у % БДП, у периоду 2012 - август 2022. године

Доприноси годишњој стопи раста прихода у периоду 2006 – август 2022. године

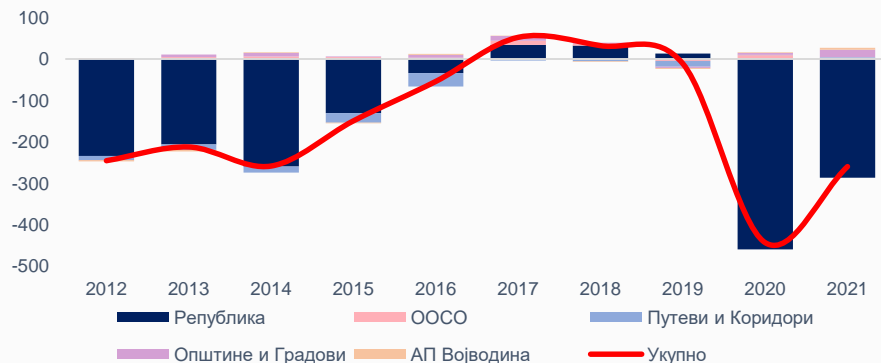

Доприноси годишњој стопи раста расхода у периоду 2006 - август 2022. године

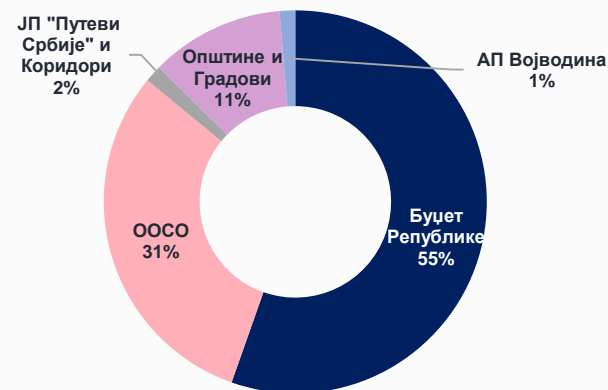

У периоду јануар-август 2022. године у буџету Републике забележен је суфицит од 0,5 млрд динара

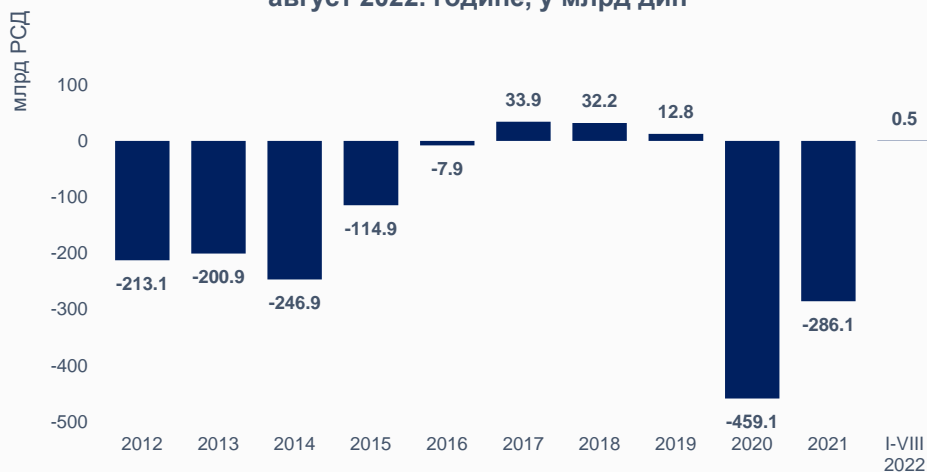
Консолидовани резултат опште државе по нивоима власти за период 2012–2021. године, у млрд дин

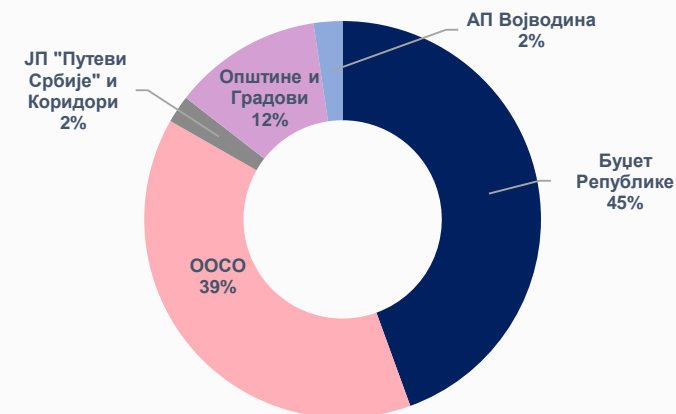
Структура консолидованих јавних прихода по нивоима власти у периоду јануар–август 2022. године, у %*

Фискални резултат буџета Републике у периоду 2012 - август 2022. године, у млрд дин

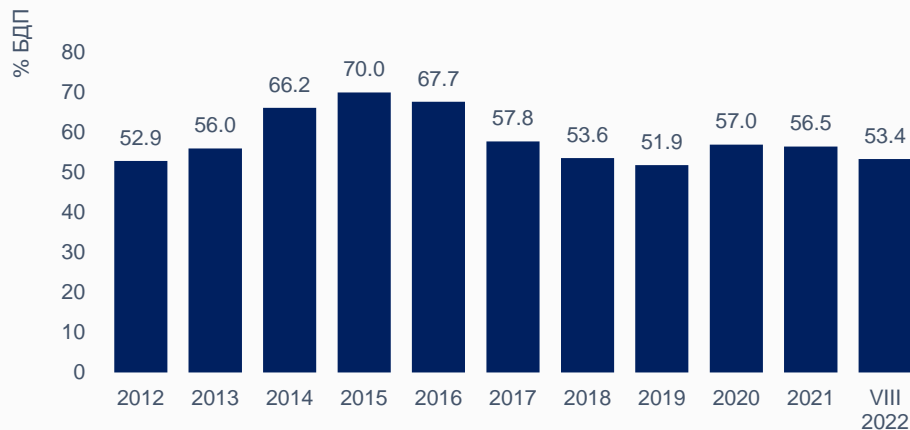
Структура консолидованих јавних расхода по нивоима власти у периоду јануар–август 2022. године, у %*

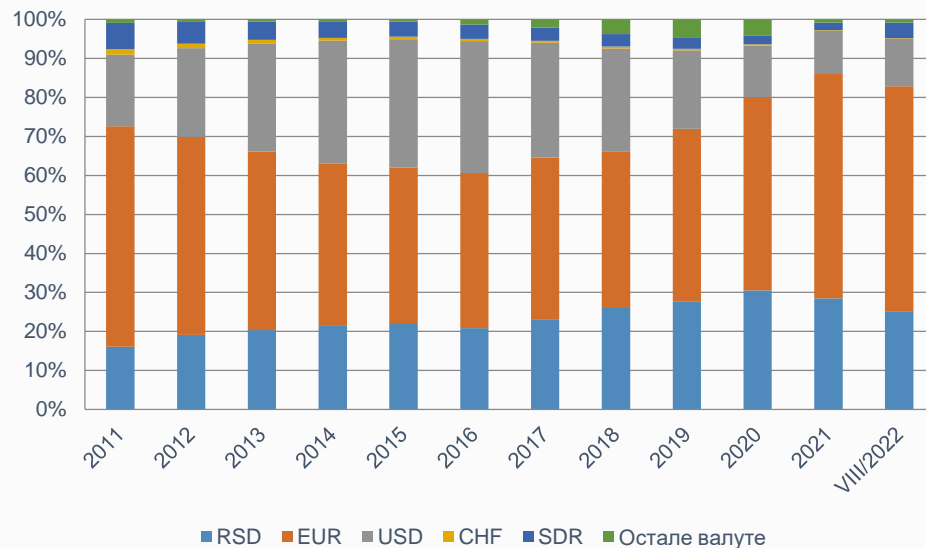
* не укључујући трансферна примања и давања између нивоа власти

Јавни дуг централне државе је на крају августа 2022. године износио 53,4% БДП

Учешће јавног дуга централне државе у БДП

Валутна структура јавног дуга централне државе

Кретање каматних стопа државних ХоВ на домаћем тржишту

Кредитни рејтинг Републике Србије и земаља у региону

**STANDARD
& POOR'S**

FitchRatings

MOODY'S

	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена
Србија	BB+	нема промене	BB+	нема промене	Ba2	нема промене
Бугарска	BBB	нема промене	BBB	нема промене	Baa1	нема промене
Хрватска	BBB-	нема промене	BBB	нема промене	Ba1	нема промене
Мађарска	BBB	нема промене	BBB	нема промене	Baa2	нема промене
Румунија	BBB-	нема промене	BBB-	нема промене	Baa3	нема промене
Македонија	BB-	нема промене	BB+	нема промене	/	нема промене
Босна и Херцеговина	B	нема промене	/	/	B3	нема промене
Црна Гора	B	нема промене	/	/	B1	нема промене

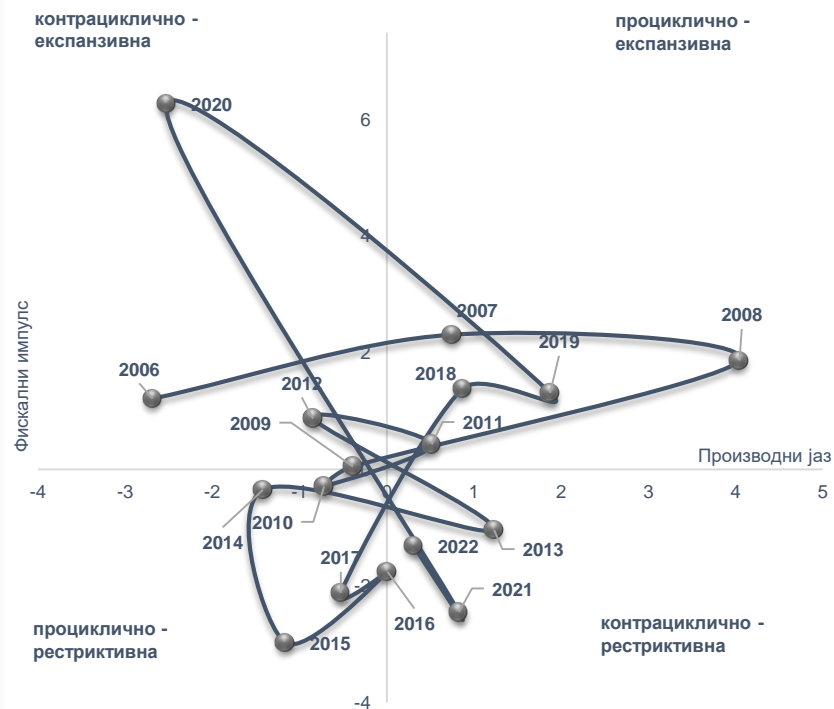
- Standard and Poor's – S&P** – У јуну 2022. године, Рејтинг агенција Standard and Poor's потврдила је кредитни рејтинг Србије на нивоу BB+ уз стабилне изгледе за његово даље повећање упркос условима појачане глобалне кризе изазване избијањем конфликта у Украјини. У свом извештају агенција је истакла да је ниво кредитног рејтинга на нивоу BB+ резултат дугогодишње макроекономске стабилности, високог нивоа девизних резерви и уређених јавних финансија. Захваљујући мерама фискалне дисциплине Владе у претходном периоду, као и мерама фискалне консолидације, Србија је ушла у ову кризу знатно спремнија и са боље уравнотеженим финансијама у односу на кризу пре десет година. Такође, смањењем јавног дуга у претходним годинама створено је довољно фискалног простора, тако да фискална политика у условима кризе може да подржи додатно задуживање за опоравак економије од негативног утицаја пандемије и геополитичке кризе и да успори економски пад српске привреде.
- Fitch Ratings** – У августу 2022. године, агенција Fitch Ratings потврдила је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу BB+ са стабилним изгледом за даље побољшање. Агенција Fitch наводи да је рејтинг Србије подржан кредибилном макроекономском и фискалном политиком, коју води Влада Републике Србије, као и снажним растом БДП током претходне године. Одговорно вођење економске политике у претходним годинама и добри економски резултати, остварени у периоду пре и задржани током пандемије, резултирали су постизањем стабилних и одрживих јавних финансија, а ефекти кризе у Републици Србији су знатно ублажени.
- Moody's** – У марту 2021. године, рејтинг агенција Moody's повећала је кредитни рејтинг Републике Србије на "Ba2" са "Ba3" уз стабилне изгледе за даље побољшање. Основни фактори, који су допринели унапређењу кредитног рејтинга, су отпорност српске економије на последице изазване пандемијом коронавируса, стабилан ниво средњорочног раста, као и очекивања да ће индикатори фискалне одрживости у Србији и даље бити изнад просека групе земаља са "Ba" кредитним рејтингом. Побољшање кредитног рејтинга у јако нестабилним околностима, услед пандемије коронавируса COVID-19, огромна је потврда економског напретка и резултата које је остварила Република Србија уз континуирану примену мера фискалне консолидације.

Циклично прилагођени и структурни фискални биланс

Производни јаз, циклично прилагођени и структурни фискални биланс у периоду 2005–2025. год, % БДП

Карактер фискалне политике и производни јаз за период 2006–2022. године

Структурна фискална позиција земље није значајно нарушена у периоду између 2020. и 2022. године, због тога што су спроведене мере помоћи привреди из домена фискалне политике временски ограниченог карактера. Фискална политика током 2020. године је изразито експанзивно-контрациклична, усмерена на ублажавање негативног економског циклуса. Услед нешто мањег обима пакета мера економске подршке у 2021. години, фискална политика је рестриктивнија него претходне године, а по карактеру неутрална.

* За оцену циклично прилагођеног фискалног биланса коришћена је дезагрегирани приступ ОЕЦД методологије. Детаљнији опис коришћене методологије може се пронаћи у Фискалној стратегији за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину или путем линка <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=8626>.

** Структурни примарни биланс се добија искључивањем прихода и расхода по основу камата, као и једнократних прихода и расхода из циклично прилагођеног резултата.

*** Карактер фискалне политике се оцењује комбиновањем производног јаз и тзв. фискалног импулса. Фискални импулс дефинише фискалну политику као експанзивну или рестриктивну и у овом случају је добијен као разлика два узастопна структурна примарна биланса.

МЕЂУНАРОДНО ОКРУЖЕЊЕ

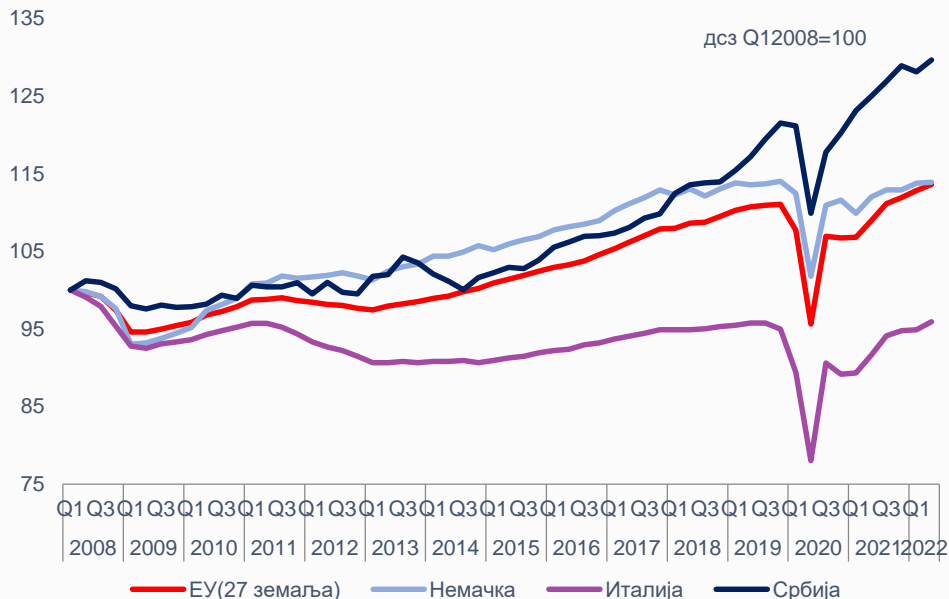
Према процени Евростата, привредни раст у другом кварталу 2022. године у ЕУ27 и еврозони износио је 4,2% и 4,1% мг, респективно.

❖
Композитни PMI индекс еврозоне је у септембру смањен за 0,8 поена, BCI је смањен за 0,02 поена, док је ESI индикатор опао за 3,6 поена.

❖
Инфлација у еврозони је у августу 2022. године убрзала на 9,1% мг.

Према процени Евростата, привредни раст еврозоне и ЕУ у другом кварталу 2022. године износио је 4,1% и 4,2% мг, респективно.

Кретање БДП главних спољнотрговинских партнера Србије

БДП (реалне стопе раста, %)

	2021	2022*	2023*
Еврозона	5,2	3,1	0,5
Главни спољнотрговински партнери РС			
Италија	6,6	3,2	-0,2
Немачка	2,6	1,5	-0,3
Босна и Херцеговина	7,5	2,4	2,0
Румунија	5,9	4,8	3,1
Руска Федерација	4,7	-3,4	-2,3
Црна Гора	13,0	7,2	2,5

* Пројекција

Извор: ММФ WEO октобар 2022.

Економска активност наших највећих спољнотрговинских партнера, пре свега Немачке и Италије, али и у свим другим земљама ЕУ, након пада у 2020. години постепено се опорављала тако да је крајем 2021. године достигнут ниво економске активности из предпандемијског периода.

Економска кретања европске економије су у 2021. години донекле била под негативним утицајем пандемије коронавируса, међутим приметан је тренд опоравка. Након неповољног првог квартала, бележи се раст економске активности током остатка године.

Према процени Евростата, Немачка привреда је у другом кварталу 2022. године забележила благи раст од 0,1% у односу на претходни квартал, док је међугодишњи раст износио 1,7%. Економију Италије у истом кварталу карактерише раст економске активности од 1,1% у поређењу са претходним кварталом, односно раст од 4,7% у односу на исти квартал претходне године.

Према октобарским проценама ММФ WEO, економска активност у еврозони се сусрела са растом инфлације какав није виђен деценијама, који је уз конфликт у Украјини довео до већег успоравања раста него што је очекивано. Привредни раст ће у 2022. успорити на 3,1%, а затим додатно успорити на 0,5% у 2023. години. Треба истаћи да су ризици остварења пројекције значајно асиметрични наниже услед новонасталих геополитичких тензија и сукоба у Украјини.

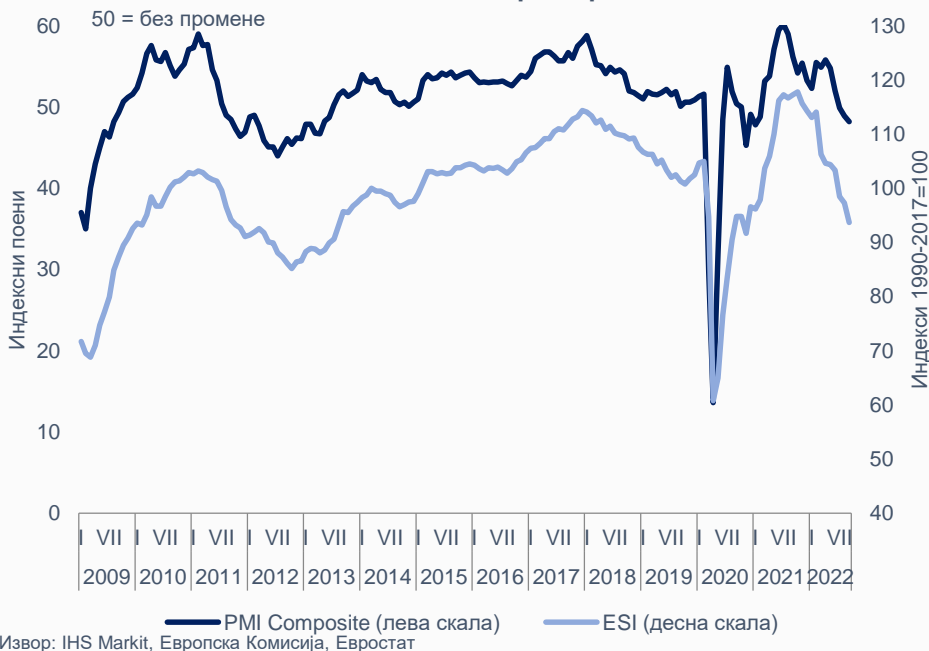
ЕЦБ је у септембру донела одлуку да повећа референтну каматну стопу на ниво од 1,25%. Спровођење додатних операција дугорочног рефинансирања под повољнијим условима је укинута од јула ради прилагођавања монетарне политике растућој инфлацији, али ће се наставити са надзором услова рефинансирања банака.

ФЕД је у септембру одлучио да повећа референтну стопу на распон од 3,0 до 3,25%.

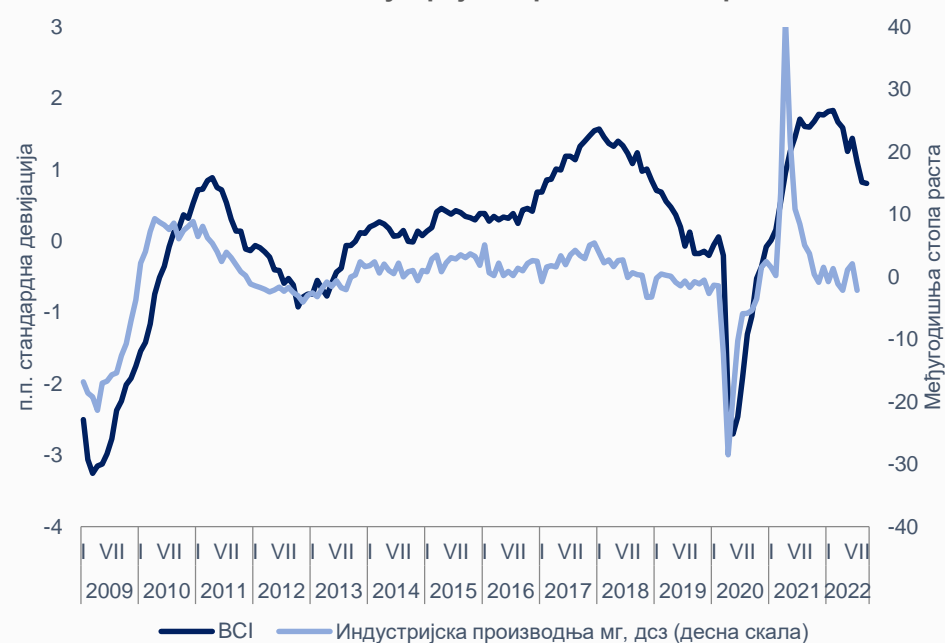

Растуће геополитичке тензије и заоштравање економских и политичких односа одражавају се на индикаторе економске активности и пословне климе.

Економски индикатори еврозоне

BCI индекс и индустријска производња еврозоне

Композитни PMI индекс еврозоне је смањен са 48,9 поена у августу на 48,1 поена у септембру, док је ESI индекс износио 93,7 поена (пад од 3,6 поена). Кретање ова два индикатора праћено је благим погоршањем показатеља пословне климе – BCI.

Динамика PMI индекса еврозоне у септембру 2022. године (48,1 поена) указује на пад економске активности будући да је вредност индекса испод границе од 50 поена, што је трећи месец заредом. Пад је забележен и код сектора услуга и код производње због високе инфлације, растућих цена енергената и неизвесности.

ESI индикатор еврозоне је забележио смањење у септембру, као последица погоршања пословног расположења у свим секторима а нарочито код потрошача. Забележен је и пад BCI индекса на 0,81 поена, што је пад од 0,02 поена у односу на претходни месец.

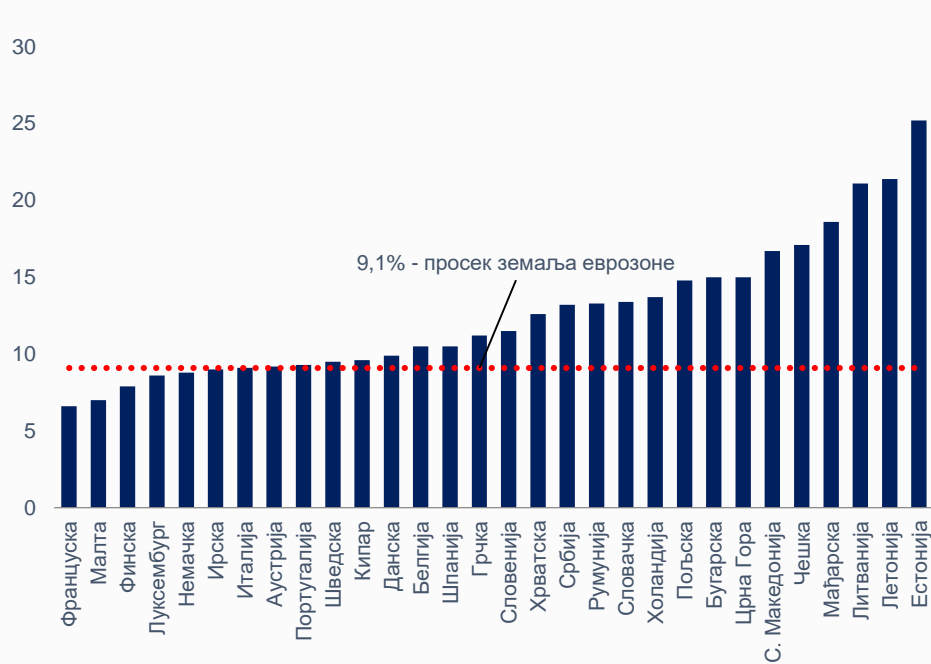
PMI композитни индекс еврозоне који објављује компанија Markit Ltd. се базира на оригиналним подацима из анкета прикупљених из репрезентативног узорка од 5,000 производних и услужних предузећа. Методологија израде овог индекса прати промене у запослености, ценама, продаји и залихама. Вредност индекса изнад 50 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 50 указује на погоршање.

Индекс економског расположења (ESI) је развијен од стране Генералног директората за привреду и финансије Европске комисије. Добија се на бази одговора на упитник који се спроводи у неколико области: прерађивачка индустрија, грађевинарство, трговина на мало, услуге и финансијске услуге. Вредност индекса изнад 100 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 100 указује на погоршање.

Индикатор пословне климе (BCI) је базиран на процени производње, поруџбина и залиха, као и текућих и будућих очекивања привредника. BCI индекс одступа од индустријског индикатора поверења према броју инпута које процењује, и зато се изражава у облику стандардне девијације.

Међугодишња инфлација у еврозони је убрзала на 9,1% у августу у односу на претходни месец, када је износила 8,9%.

Инфлација, август 2022. године, међугодишње стопе, %

Цене сировина, индекси, 2008=100

У августу 2022. године, највећи допринос годишњој стопи инфлације дали су сектори енергије (3,95 п.п.), хране алкохола и дувана (2,25 п.п.), услуга (1,62 п.п.) и индустријских добара (1,33 п.п.).

Укупна инфлација у еврозони је повећана у Q2 2022. у односу на претходни квартал. Према јунској пројекцији ЕЦБ, очекује се да ће инфлација достићи врх од 6,8% у 2022. години, услед снажних шокова на тржишту енергената и конфликта у Украјини, а затим се очекује постепено опадање на 3,5% и 2,1% у 2023. и 2024. години, респективно.

Цена нафте типа Урал, према подацима ОПЕК, у августу је износила 77,34 \$/барел, што је 9,4% ниже у односу на претходни месец. Од почетка 2022. године, цена је виша за 29,9% у односу на исти период 2021. године, и износила је 85,25 \$/барел.

Цене пољопривредних производа забележиле су пад од 3,2% у августу 2022. године у односу на претходни месец, док је цена хране опала за 1,6%. Цене основних метала су у просеку порасле за 1,3% у односу на претходни месец; док је цена руде гвожђа остала непромењена, цена бакра је порасла за 5,9%. У групи племенитих метала, цена злата је порасла за 1,5%, а цена сребра за 3,4%.

Република Србија
Министарство финансија

СЕКТОР ЗА МАКРОЕКОНОМСКЕ И ФИСКАЛНЕ АНАЛИЗЕ И ПРОЈЕКЦИЈЕ

Контакт: macro.fiscal@mfin.gov.rs